

KNIHOVNA PEDAGOGICKÉ AKADEMIE

Pořádá prof. dr. Jos. Kratochvíl

Svazek 15.

MRAVOUKA V PŘÍKLADECH

V Olomouci 1923

Nákladem Matice cyrilometodějské

M R A V O U K A
V P Ř Í K L A D E C H

1.

Nábožensko-mravní charakter

Sestavil
Krejčí Alois,
katecheta
ve Velkém Meziříčí

V Olomouci 1923

Nákladem Matice cyrilometodějské

IMPRIMATUR

Jacobus Kapusta,
administrator dioecesis

Censores ex officio:

Dr. Cyrillus Kubánek
Prof. Franciscus Kalvoda
Christophorus Kuchynka

P R A V É Š T Ě S T Í

Král sardinský Gumard, kníže velmi šlechetný a mocný, putoval do Tours ke hrobu slavného světce Martina. Pověst Bernardova přivedla ho též do Clairvaux; chtěl spatřiti muže, o němž tolik věcí znamenitých se vypravovalo. Sluha boží přijal ho uctivě; brzy jal se s knížetem rozmlouvati o spasení duše a napomínal ho, by všecku práci naložil, aby jednou bez bázně mohl přistoupiti k soudné stoličce boží. Zdálo se, že slova tato padla na půdu neúrodnou. Když však se Gumard loučil se světcem, požehnal ho Bernard a pravil mu: „Prosil jsem vroucně Pána našeho, byste se obrátil, ale nebyl jsem dosud vyslyšen. Jděte tedy; vězte však, že jednoho dne opět sem se vrátíte.“ Král prorockými slovy mocně dojat za krátký čas jal se pomýšleti, jak by život svůj Bohu zasvětil. Dlouho bojoval proti tajemné moci pudící ho do Clairvaux; moc byla však božská, a proto jí byl přemožen. Odevzdav synu svému žezlo a korunu, vstoupil do služby Krále králů. Klid klášterní byl mu milejší než pomíjející radosti světské; pokora služebníků Kristových byla mu drahocennější, než sláva vezdejší, společnost zbožných mnichů sladší než průvod dvořanů, klášter byl mu vzácnější než ostrov Sicilie. V nejlepším věku čtyřiceti let opustil Gumard vlast svou, opustil příbuzenstvo své, vzdal se všeho, co svět štěstím nazývá, a vrátil se k onomu muži, jenž mu všechny tyto věci předpověděl. Ve Clairvaux našel pravé štěstí a po dlouhém životě Bohu milém zemřel smrtí spravedlivých r. 1190.

Srov. Sv. Bernard - Benedikt knih.

CHVÁLA CTNOSTI

Jindřich IV., král francouzský, pravil jednoho dne o sv. Františku Saleském: „František je skutečně mužem božím. Vztahuje vše na Boha, neumí pochlebovati, s velikou přísností spojuje zároveň velkou skromnost; při tom se nikdy nemýlí vzdávaje vždy čest, komu přísluší.“ Jeden z dvořenínů tázal se, na čem se zakládá přízeň jeho k Františku Saleskému. Král odpověděl: „Vážím si ho a miluji jej proto, že ozdoben jest všelikými ctnostmi, a že na něm není žádné vady. Neznám mimo něho nikoho, kdo by byl tak způsobilým, aby přivedl kněžský stav k dřívějšímu lesku jeho. František jest mírný, ochotný, pokorný srdcem, požívá úplného poklidu duše, jest velmi bohabojný a zbožný. Jest schopný k vyplenění bludů a všelikých novot.

Život sv. Františka - Dědictví C. M.

C T N O S T B L A Ž Í

Jedním z nejslavnějších mužů 16. století jest Petr Skarga, znamenitý duchovní řečník, muž učený a důkladný dějepisec, který mimo bystrý rozum měl srdce andělské a šlechetné. Ačkoli byl dvorním kazatelem krále Zikmunda III., přece žil skromně. Světnička, kterou obýval, byla chudá. Kdysi jel do Lvova a pozdržev se v jakémsi malém městečku, uzřel blíže jednoho domu sběh lidí. Optav se po příčině, dověděl se, že v dražbě prodávají nábytek chudému řemeslníku, který byv churav zadlužil se a nemohl dluhu platiti. „Jak veliký je dluh?“ tázal se Skarga. „Sto dukátů,“ odpověděli lidé. Skarga nepromluviv, kázal jeti dále, a když se poněkud vzdálili, poručil vozkovi zastaviti se. Potom vyňal ze sáčku sto dukátů a vozkovi je podáváje, řekl: „Vrať se a kup za těch sto dukátů první věc, kterou tam budou prodávati.“ Sluha vyplnil vůli pánovu. Právě, když přišel na místo prodávali třínohou stoličku. „Sto dukátů,“ zvolal vozka. Všichni udiveně patřili naň, rozumí se, že byla mu přirčena. Skarga jel s velkou spokojeností dále.

Žák tázal se Sokrata, zdali Archelaa, jehož každý pokládal za nejzámožnějšího, považuje za blaženého. I odpověděl Sokrates: „Nevím, neb jsem s ním nikdy nemluvil.“ „Což nemůžeš toho jinak věděti?“ ptali se ho žáci, „když má takové bohatství? Zdaž tedy, mistře, míníš, že veliký král perský blažen jest?“ „Jak bych moh věděti,“ řekl mudrc, „když nevím, jak je dobrým.“ „Domníváš se, že v tom záleží život blažený?“ „Ovšem,“ řekl Sokrates, „jen dobří jsou blaženi a zlí jsou vždy nešťastni.“

M O U D R O S T

Olga, kněžna ruská, přišla do Cařihradu na dvůr císaře Konstantina Porfyrogeneta. Císař vida, že je krásná a důvtipná, pravil jí: „Hodna jsi, abys panovala s námi v městě tomto.“

A ona srozuměvši tomu, že ji chce vzíti za manželku, myslila, jak by chytře tomu ušla a řekla císaři: „Jsem pohanka, chceš-li mne pokřtíti, tedy pokřti mne sám; pakli nechceš, tedy se nedám pokřtíti.“

I pokřtil ji arcibiskup Polyeuktus, císař pak byl kmotrem.

Po křtu pozval ji císař a řekl jí: „Chci tě pojmouti za ženu.“

Ona však odpověděla: „Kterak mne chceš pojmouti, když jsi na křtu mi byl kmotrem a mne nazval dcerou? Mezi křesťany přece zákon jest, že kmotr nesmí své dcery vzíti.“

I zarmoutil se císař a pravil: „Ty jsi žena chytrá, přelstilas mne,“ a propustil ji.

Valeček.

TOUHA PO ŽIVOTĚ BOHUMILÉM

Bratří sv. Bernarda opouštějíce hrad otcovský, aby vstoupili s Bernardem do kláštera, potkali na dvoře nejmladšího bratra, hrajícího si s jinými dětmi. Quido, nejstarší ze všech, objímaje ho pravil: „Můj malý bratře Nivarde, vidíš tento zámek a tyto statky? Hle, to všecko bude tvé, jenom tvé.“ „Jak!“ odpovědělo dítě, s podivem na něho patříc. „Vy vezmete pro sebe nebe a mně byste nechali zemi? Takové dělení je nespravedlivé.“ A nebylo možno přiměti Nivarda, aby zůstal u otce; i vzali jej s sebou.

Sv. Bernard - Bened. knih.

P O C H L E B E N S T V Í Š K O D Í

V knize Soudců čteme, že rekyně Debora porazila s Barákem vojsko chananejského vůdce Sisary. Přemožený Sisara skočiv s vozu utíkal pěšky. Přišel ke stanu Jahel, prosil o ochranu a trochu vody, neb velmi žíznil. Jahel uvedla ho do stanu, tam dala mu místo vody uspávající tekutiny. Sisara pil a usnul. A na to čekala žena. Vzala hřeb a kladivo a vrazila mu ho do spánku. Tak to činí podnes pochlebníci. Lichocením uspávají oběti své a hříchy a nepravostmi, k nimž je svedli, vraždí je časně i věčně.

NEVĚŘ LICHOTNÍKU

Sv. Ludvík, král francský, sedával každého téměř dne podle starobylého zvyku pod věkovitým dubem u hradu a tam přicházivali k němu poddaní z celé říše, žaloby a stížnosti své mu předkládajíce a rozsudku spravedlivého zrovna na místě docházejíce. Po takovéto lidumilné práci přítomní dvořané pána svého tak vychvalovali, že jej až bohem nazývali. Král poslouchaje tuto pochlebnou chvalořeč, vzhůru k větším dubu, pod nímž seděl, pohlížel, a znamená, že právě žalud jeden sestromu spadnouti má, řekl: „Nuže, když jsem tak mocný a jako bohem na zemi, velím a přikazuji, aby nespádl žalud ten na mne, ale ať letí stranou!“ Žalud však udeřil krále do hlavy. I řekl král k pochlebníkům: „Vizte a styďte se!“

*

Karel IV., Otec vlasti, císař a král český, když do Paříže přijel a řečí nad obyčej pochvalnou uvítán byl, odpověděl řečníkovi, kancléři krále francského: „Náchylnost krále a lidu francského mne velice těší, ale chvalořeč tvoje mi připomíná ne, jaký jsem, ale jaký bych měl býti.“

Karel IV. - Sahula.

V A Ž S I Č A S U

„Co stojí tato kniha?“ tázal se muž, který téměř celou hodinu hrabal se v knihách knihkupectví Benjamina Franklina.

„Dolar,“ odpověděl příručí.

„Dolar,“ opakoval darmošlap. „Nemohl bych ji dostat levněji?“

„Dolar stojí,“ opakoval příručí. Nerozhodný kupec si prohlížel opět jiné knihy a po chvíli prohodil: „Mohl bych mluvit s panem Franklinem?“

„Ano, je v tiskárně, ale je velmi zaměstnán.“

„Přece bych s ním rád mluvil.“ Příručí zavolal Franklina, a kupec se ho zeptal: „Jaká jest nejnižší cena této knihy?“

„Dolar dvacet pět centů,“ zněla rychlá odpověď. „Jeden a čtvrt dolaru? Váš příručí mně ji právě teď nabízel za dolar!“ „Zcela správně, a bylo by bývalo výhodnější pro mne dát ji za dolar, nežli vytrhnouti se z práce.“

Nezdálo se, že by muž byl porozuměl neb pravil: „Nuže, prosím, řekněte mně nejnižší cenu této knihy!“

„Dolar a padesát centů!“ odpověděl Franklin. „Půl-druhého dolaru? Nu dovolte, vždyť vy sám jste mně ji nabízel za dolar a čtvrt.“

„Ano,“ odpověděl klidně Franklin, „a ten peníz bych býval raději vzal nežli nyní dolar a půl.“

Kupující zaplatil a odešel poučen, že času třeba si vážit.

P R Á C E P R O V Ě D U A O B Ě T I

1854 vysláni jsou do Afriky za příčinou výzkumů tři Angličané a tři Rusové. William Emery, plukovník Everest, John Murray; Rusové Matyáš Strauss, Mikuláš Palander a Michal Zorn. Je doprovázeli křováci, zvláště Mokuma. Na cestě kdysi ztratil se jim Mikuláš Palander. Pomocí psa jej našli. Seděl na břehu laguny na pařezu, nic nevidoucí a nic neslyšící, tužku v ruce, zápisník na kolenou. Jeho druhové nemohli se zdržeti výkřiku. Na ruského učence čekalo na dvacet kroků hejno krokodilů s hlavami vynořenými z vody, jejichž přítomnosti netušil. Žravá ta zvířata blížila se pomalu a mohla jej popadnouti v mžiku. Křovák a sir John doporučili svým druhům, aby na ně počkali, a obešli lagunu, aby se dostali na úzkou šíji, která měla je přivésti k Mikuláši Palandrovi. Ne učinili ani dvě stě kroků, když krokodilové opustili vodní hlubiny a měřili k Palandrovi. Tu poklekli oba křovák i John. Padla dvojitá rána. Dvě z oblud padly a zbytek hejna zmizel pod hladinou jezera.

Po tomto lomozu palných zbraní zvedl Mikuláš Palander konečně hlavu. Poznal své soudruhy, rozběhl se k nim a vzkřikl, mávaje svým zápisníkem: „Našel jsem to.“

„A co jste našel, pane Palandře?“

Desetinnou chybu ve sto třicátém logaritmu tabulek Jamesa Wolstona. Vskutku našel tu chybu a získal nárok na odměnu sta liber.

*

Při vyměřování chtěli na horu, ve které byli lvi, Mokum, sir John a ještě jeden domorodec vnikli do doupěte a tam se zatarasili. Dvě neb tři šťastné rány a šelmy byly by snad klesly mrtvy, když tu pojednou dým naplnil jeskyni. Jedna ze zátek nábojů padla mezi suché chrastí a zapálila je. Rázem odstraněno bylo chrastí a tři lovci vyřítili se ven. Domorodec a sir John poraženi byli k zemi od lvic. Avšak v okamžiku, když se zvíře vrhalo na sira Johna, zarazila je koule křovákova a narazivši na kost, vybuchla v jeho těle. Vté objevili se v zatáčce průsmyku Michal Zorn, William Emery a dva křováci, kteří pomohli lvy usmrtiti.

*

Mikuláši Palandrovi vzal pavián důležité zápisky. I šli společníci s ním, aby je paviánu odňali. Mokum namířil naň klidně a vypálil. Raněn byv do nohy, řítil se opičák s větve na větev. Jednou rukou držel zápisky. Mikuláš Palander vyskočil jako kamzík a vrhl se na opičáka. Nastal zoufalý zápas.

„Střelte na oba!“ křičel Matyáš Strauss. Sám by tak byl učinil, kdyby puška jeho nebyla vystřelena.

Tu křovák vyčkal příhodného okamžiku a sekerou opičáka zabil.

J. Verne - Dobrodružství tři Rusů a tři Angličanů.

V Ě R N O S T K B O H U

Leta 1776 žil v Paříži prostý občan Embert. Měl dceru Alžbětu, která byla zasnoubena; již bylo vše připraveno k svatbě. Večer před svatbou navštívila nevěsta se svým snoubencem velkou společnost. Ženich se snažil, aby přítomné co nejvíce obveseloval. Aby jim ukázal svou vzdělanost, dělal také žerty o náboženství. Nevěsta mu to zdvořile zakázala. On však tomu nechtěl rozuměti, nýbrž hrál si dále na světáka. Ale tomu zase nechtěla rozuměti nevěsta a řekla: „Protože vidím, že vám náboženství není cti-hodným a svatým, přestávám býti od této chvíle vaší nevěstou. Kdo není věren Pánu Bohu, ten nemůže býti věren své manželce, a kdo nemiluje Pána Boha, ten také nemůže milovati ani své ženy“ — a odešla.

V Y T R V A L O S T

Carbyle napsal „Dějiny francouzské revoluce“. Když ukončil první díl, zapůjčil rukopis svému příteli, ale ten nechal rukopis nedbale spadnouti na podlahu, a druhý den ráno, když služka zatápěla v pokoji, sebrala rukopis a domnívajíc se, že jsou to zahozené papíry, spálila jej. Bylo to velice trpké zklamání pro spisovatele, ale Carbyle nedal se nehodou tou odstrašiti. Pracoval opět po mnoho měsíců, sbíral výňatky z přečetných prací vynikajících spisovatelů i z hojných rukopisů, až znovu napsal to, co bylo za několik nepatrných vteřin zničeno ohněm.

*

Přírodopisec Audubon ztrávil dvě leta s puškou na rameně a s náčrtkovou knihou v pralesích amerických zobrazováním vzácného ptactva. Kdysi chtěje někam odejeti uschoval své kresby pečlivě do skříně a bezpečně ji uzavřel. Vrátiv se, otevřel skříň a našel v ní hnízdo krys, a všechny jeho kresby byly rozhlodány a zničeny. Bylo to hrozné překvapení, ale Audubon nelenil, uchopil pušku a knihu náčrtkovou a odebral se nazpět do pralesa, zhotovil nové obrázky, které byly dokonalejší nežli první.

*

James A. Garfield vypravuje: „Když jsem přišel do koleje, díval jsem se jednou večer z okna a zpozoroval jsem, že v pokoji mého jediného soupeře o první místo v matematice je poněkud déle světlo, nežli já jsem svítil, a tu umínil jsem si, že vynaložím ještě

více času než on na své úlohy. Učinil jsem to a byl jsem prvním.“

*

„Mohu obdržeti zítra dovolenou, otče?“ tázal se Theodor Parker jednou odpůldne v srpnu. Chudý Lexingtonský mlynář ohlédl se udiveně na svého nejmladšího syna, bylo právě pilno, ale vida, že chlapcova tvář je vážná, a že nemá nic zbytečného v úmyslu, dovolil. Theodor vstal časně ráno a šel pěšky do Harwardské university, kde přihlásil se jako posluchač. Pracoval a při tom studoval. Knihy sobě vypůjčoval. Ale jednu knihu nebylo mu lze si vypůjčiti. Kteréhoš letního rána vstal před východem slunce, natrhal borůvek, poslal je do Bostonu a za utržené peníze koupil si potřebný latinský slovník. Později dával hodiny slabším studentům a dokončil studia na universitě s vyznamenáním.

*

Představme si úžas učené „Royal Society of England“, když předložil jí chudý neznámý Herschel svoji zprávu o objevení nové hvězdy „Georgium Sidus“, o její okružní dráze a rychlosti pohybu a také i zprávu o kruzích a měsících Saturnových. Ten jinoch v nepříznivých poměrech, který, aby se užívil, byl nucen hráti hoboj, sestrojil si vlastnoručně dalekohled, pomocí něhož objevil věci, které věhlasným hvězdářům vyzbrojeným výtečnými nástroji byly zcela neznámy. Brousil si sám dvě stě optických čoček, nežli se jedna vydařila dle jeho přání.

*

„Dejte mi řecký Nový zákon,“ žádal John Brown z Carpova ve Škotsku knihkupce ve městě St. Andrew. Knihkupec pozastavil se na tímto vesnickým chlapcem a počal si z něho tropiti smích, když pojednou vkročil do krámu universitní profesor. „Poslyš chlapče,“ pravil, když uslyšel, oč běží, „přečteš-li mně jediný řádek řecky a přeložíš do angličtiny, obdržíš knihu zdarma.“ Chlapec velmi snadno přeložil několik řádek a v radostné náladě si vykračoval domů s tak lacinou knihou pod paží. Naučil se řecky a latinsky, když pásal, a tím položil základ k vědomostem, jimiž se později proslavil.

*

Nový zákon a slabikář byly jediné knihy Cornelia Vanderbildta ve škole, ale naučil se čísti, psáti a počítati. Byl by si rád koupil loď, ale neměl peněz. Aby ho odvrátila matka od námořnictví, nabídla mu, že mu zapůjčí potřebný obnos, když zorá, zvláčí a oseje před 27. dnem v měsíci deset jiter kamenité půdy. Cornelius byl hotov ještě dříve.

O svých sedmnáctých narozeninách koupil si loď, ale ta na zpáteční cestě se potopila.

Cornelius Vanderbildt však během tří let si uspořil tři tisíce dolarů. Často pracoval po celou noc a za kratičký čas si získal největší přízně obecenstva.

V 35 letech měl 30.000 dolarů majetku, a když zemřel v pokročilém věku, zanechal svým 13 dítkám největší dědictví v Americe.

*

Fred Douglass započal svoji životní pout s méně než s ničím, neb byl před svým narozením zastaven

na zaplacení dluhu svého pána. Viděl svoji matku pouze dvakráte a to ještě v noci, když ušla dvanáct mil cesty, aby mohla býti jedinou hodinu u svého syna, načež se musila vrátiti, aby přišla včas na pole.

Neměl příležitosti k studiu, ba předpisy plantážníků přísně zakazovaly otrokům, učit se čísti a psáti. Musil tedy nepozorovaně se učit. V 21 letech uprchl a pracoval v Novém Yorce a v Novém Bedfordě. V Nantucketu chopil se příležitosti, řečnil veřejně proti otroctví a učinil takový dojem, že zvolen byl jednatelem „Protiotrokářské společnosti“. Později vydával noviny a stal se prvním černochem ve Spojených státech.

*

Sv. Benedikt Josef Labre narodil se 26. března 1748 ve vsi Amettě v jižní Francii. Rodičové by ho byli rádi dali na studie, aby stal se knězem, ale neodvážili se toho pro svou chudobu. Tu ujal se ho strýc, farář erinský. Po mnohých prosbách dostal dovolení od svých rodičů vstoupiti do řádu trapistů, ale tam roznemohl se prudkou zimnicí, a když ozdravěl, byl z kláštera propuštěn. Odebral se do Říma, kde žil jako žebrák. Svým chatrným oděvem a neuspořádaným vousem byl znám po celém Římě a zakoušel od nezvedené mládeže i zlých lidí mnoho posměchu a týrání. Všecka ta příkoří snášel klidně. Tak utvrdil se ve ctnostech, že při pokušení stačil mu jediný pohled na kříž, by zvítězil. † 17. března 1783.

*

V březnu 1864 Damian Deveuster přibyl do hlavního města ostrovů Havajských Honolulu. Tam byl brzy

po svém příchodu vysvěcen na kněze. Farnost jemu přidělená byla velká. Péče jeho o spásu duší byla až podivuhodná. Tak přijel kdysi koňmo k vysoké hoře, za kterou, jak mu bylo řečeno, ležela křesťanská osada, do které ještě nikdy nezavítal. Cesta na horu byla velmi příkrá, že nebylo možno koňmo na horu se dostat. I uvázal koně a šel pěšky. Krváčeje na nohou i rukou došel temene, ale vesnice neviděl. Nerozpakoval se, sestoupil s hory a vystupoval na jinou. Ale tam byla veliká rovina a na konci zase hora. Přesl rovinu a vystupoval na horu třetí. Konečně na smrt unaven byl za svou práci odměněn, neb na úpatí hory rozkládala se skutečně toužebně hledaná křesťanská vesnička.

Weinberger - Obrazy z kat. misií.

S R D N A T O S T

Na největším z ostrovů Havajských stojí sopka Kilauea. Jícen její podobá se půlměsíci, má až 4 hodiny v objemu. Na okraji strmí a z nitra jeho vyčnívá 2 jícny menších, ze kterých ustavičně vystupují plámené sloupy s hustým kouřem anebo celé potoky žhavé lávy vytékají a do hlavního jícnu se vylévají a tam to vře a bouří jako v nějakém ohromném kotlu továrním. Tuto sopku považovali pohanští ostrované za sídlo matky všech bůžků, mocné to bohyně „Pele“, a nikdo neodvážil se k hoře blíže přistoupiti, dokdu si napřed rozličnými dary a oběti bohyni nenaklonil. Na horu pak samu vystoupiti směly toliko kněžky bohyně Pely. Pověra ta byla tak hluboce zakořeněna, že ani křesťanství nebylo s to, aby ji z mysli Havajských vyhladilo. Toliko tomu by se bylo podařilo pověře konec učiniti, kdo by se byl odvážil až k samému sídlu bohyně se přiblížiti a zase bez úrazu by se byl odtud navrátil. K tomu odhodlala se kněžna Kapiolomi. Pocházela z královské rodiny. Když ji misionáři r. 1820 do prvé spatřili, seděla na skále a natírala své tělo olejem. Tehdy byla ženou pověrčivou a smyslnou, měla dva muže. Přijavši víru křesťanskou, zrušila dvojnásobné manželství a žila ctnostně. Když ji varovali aby na vrchol sopky nechodila, pravila: „Zahynu-li, věřte si Pele; zůstanu-li na živu, musíte se obrátiti ke křesťanství.“ Úkol provedla a následek byl, že dobrá třetina obyvatelstva přijala křesťanství.

Weinberger - Obrazy z misii.

S E B E Z Á P O R

Ctihodná Terezie od dítky Ježíše, karmelitánka († 30. září 1897) píše ve svém životopise: „Jedna zbožná sestra našeho kláštera byla mně málo milá a vše, co činila, rozněcovalo ve mně nelibost; musil to býti jistě nepřítel pekelný, jenž mi ukazoval jen špatné její stránky. Avšak toho právě jsem použila, bych vystoupila rozhodně proti všemu přirozenému odporu, a bych vyplnila přikázání lásky k bližnímu nejen vnitřním způsobem, nýbrž i vnějším. Proto snažila jsem se právě oné sestře prokazovati to nejlepší, jako kdyby byla mojí nejlepší přítelkyní. Kdykoliv jsem ji spatřila, modlila jsem se v duchu za ni a obětovala Bohu její skryté ctnosti. Cítila jsem, že tím činím Spasiteli radost, neb každý umělec miluje dílo své, a tak i Spasitel.

Nestačilo mně toliko modliti se za tu, která mi byla pramenem tak mnohých bojů, nýbrž hleděla jsem prokazovati jí i malé služby lásky. Byla-li jsem pokoušena, abych jí nelaskavě odpověděla, tož snažila jsem se býti k ní co nejpřátelštější. Pronásledoval-li mne zlý nepřítel tak zuřivě, že by byla zpozorovala můj vnitřní boj, tu odešla jsem raději za nějakou záminkou. Nebylo-li to něčím zvláštním, že pravila ke mně ona sestra jednoho dne s usměvavou tváří: „Moje milá sestro Terezie, nesvěřila byste mně, co vás tak velice ke mně vábí? Nepotkám vás nikdy, abyste se na mne plna lásky neusmívala.“

Netušila, že to byl Ježíš, který mne k ní vábil, o němž jsem věděla, že je skryt v její duši — on, božský Mistr, jenž všecko oslazuje, co jinak hořkým a trpkým je.

Seraf. květy 1914, č. 12.

PŘIČINOVATI SE

Veliká společnost byla pozvána k hostině. Před začátkem oznamoval cukrář, který měl připravit mistrovský kousek pro střed tabule, že dílo se nezdařilo.

Tu prohodil nesměle Antonio Canova, malý kuchtík: „Kdybyste mne nechal pokusit se o to, myslím, že bych vám mohl pomoci.“

„Prosím tě, jak bys mně mohl pomoci?“ pravil první komorník. „Snad bych mohl něco vymodelovat, co by se hodilo za okrasu tabule.“ Komorník svolil. Antonio dal si přinésti hodně másla a vymodeloval ležícího lva, kterého překvapený komorník umístil do prostřed tabule.

Slavnost začala a mnoho věhlasných kupců, princů a šlechticů benátských usedlo kol tabule. Byli mezi nimi i dobří znalci umění. Ale když spatřili lva z másla, zapomněli na jídlo pro sám obdiv. I vyptávali se Falleria, který umělec to vyrobil. Nevěděl. Přivolal komorníka a ten přivedl malého Antonia do hodovny síně a představil jej jako strůjce obdivovaného lva.

Bohatý pán domu zavázal se, že dá ho na studie k nejlepším mistrům a dostal slovu. Antonio zůstal vždy tak prostičký a pilný, jakým býval.

Přes překážky k cíli.

DOKONALA HNED V MLÁDÍ

Sv. Anežka Monte Pulcianská narodila se v Toskánsku v Monte Pulciano 1274 z bohatých rodičů. Již v dětském věku jevila neobyčejnou nábožnost. Devítiletá byla dána k dominikánkám. 16letá odebrala se s Markétou, svou učitelkou duchovního života, do Procena, kdež uspořádaly nový klášter tak znamenitě, že stal se samostatným opatstvím. Představenou zvolena 16letá Anežka. Nábožná panna nebyvala na modlitbách nikdy roztržitá a rozmlouvala s Bohem vždy sebraně. Nejvíce soužila se naléhavým usilováním svých příbuzných, kteří stůj co stůj chtěli ji přiměti k tomu, aby odstěhovala se do svého rodiště, by rodáci měli ji u sebe a stali se účastnými požehnaní, jež ona modlitbami a ctnostmi svými rozšiřovala. Dlouho vzpírala se této žádosti, když ale přátelé ji zapřisáhali, aby aspoň jednou navštívila Monte Pulciano, aby se nezdálo, že z rodiště svého odešla snad z nechuti ku příbuzným, povolila a r. 1307 odebrala se na návštěvu do svého rodiště. Cestou byla všude hlučně vítána a oslavována, což skromné mysli její působilo zármutek a lítost. Před branou rodného města jejího stál na kopci rozsáhlý dům obývaný nemravnými ženštinami. Andělsky čistá Anežka nemohla pohledu na toto doupě hnusných hříchů snést a vyslovila přání, aby dům ten byl proměněn v útulek kajícínosti. Příbuzní vyplnili toto přání, koupili dům i s okolním pozemkem, a dali jej upravit v panenský klášter. Anežka viděla v tom pokyn od Boha, aby v Monte Pulcianu navždy zůstala. † 20. dubna 1314.

N Á B O Ž E N S K Á O B Ě T A V O S T

Mladá horlivá Američanka z Chicaga, miss Veronika Murphy, projevila velikou obětavost ve snaze, jak by mohla pomoci nábožensky svým katolickým krajanům. Obdařena velkým hudebním nadáním, začala pořádati koncerty a důchody z nich ukládala v bance. Konečně odevzdala celou sumu spolku misijnímu na zbudování kaple v podobě vagonu, která nyní putuje po krajích nábožensky opuštěných v krajinách bez kostelů a takovým způsobem mnoha katolíkům, zbaveným dosud útěchy náboženské, dostává se péče církve. Potěšena dosaženými výsledky, pracuje neúnavně dále, stává se vždy populárnější a zjednává si stále větší návštěvu svých koncertů. Zaslouhuje jistě býti zaznamenán tento čin hrdinné víry a obětavosti pro církve z „Nového světa“ v době, kdy ve „Starém světě“ jí tolik ubývá.

B Ů H N A D E V Š E

Sv. Kolumbán narodil se v Irsku. Toužil býti mnichem. Tomu bránila matka a prosila s pláčem, aby jí neopouštěl. Ale syn, ač matku vroucně miloval, udusil v sobě cit přirozený a řekl jí: „Drahá matko, neprodila jsi mne výhradně pro sebe, nýbrž pro Boha. Hle, Otec nebeský mne volá; i poslechnu ho, aniž zapomenu tebe. Láska k tobě bude mne provázeti a posilovati po celý život; nezabraňuj mi tedy; vždyť přece znáš slova Páně, že kdo otce i matku miluje více než jeho, není ho hoden.“ Stal se později opatem. — Zakusil mnoho, neb často byl vyhnán z území polodivokých Franků. Dokonal život svůj v klášteře tobbijském 21. listopadu 615.

Líčil marnosti všech věcí svým žákům těmito slovy: „Pomíjející je život vezdejší, kolik lidí oklamal, oslepil a podvedl již. Utíká rychle a je pouhým stínem; kdo do něho všechnu naději skládá, ten ho nezná, a jen ti znají jej, kdož rozkošemi jeho pohrdají.“

Frant. Ekert.

V Š E P O C Í N E J S B O H E M

Ve zprávách o zahájení olympijských her ve stadiu Štokholmském (6. července 1912) čteme, že mezinárodní zápasy zahájeny byly modlitbou a zpěvem církevního sboru a pak nastalo oficiální královské prohlášení o započetí her. I staří Helenové obětovali před olympiádou svým bohům a zahajovali tak slavnosti své bohoslužbou. Zato u nás sváděna bývá mládež časným ranním přípravným cvičením k zanedbání služeb božích. — Pro mezinárodní soutěž sportu a her v Štokholmu stačila sobota, v Praze musí to býti neděle.

Náš domov XXI. č. 10.

O C H R A N A B O Ž Í

Z Loreta odešel kdysi sv. František Saleský do Jakyňa, přístavu to na moři Jaderském, odkud cestou po vodě do Benátek pustiti se mínil. V přístavě byla loď, která byla přichystána do Benátek. Měla tam přepraviti jakousi vznešenou paní, která ji byla výhradně pro sebe objednala. Kapitán však přijal na loď sv. Františka s pěstounem a dvěma sloužícími. Paní však, když přišla, tak se nad tím rozzuřila, že by byla dala hned vházeti zavazadla jejich do moře, kdyby je nebyl dal sv. František ihned odnésti. Však sotva loď dala se na širé moře, povstala bouře a loď se ztroskotala, při čemž všichni zahynuli.

*

Jakýsi zuřivý kalviňan se zavázal, že sv. Františka Saleského zavraždí a hlavu jeho do Bernu nebo do Ženevy přinese. 8. ledna 1595 vystřelil třikráte na sv. Františka, ale ručnice jeho, ač byla dobrá, po každé mu selhala. Rozhněván, že se mu úkladný záměr jeho nepovedl, objednal vrahy, kteří se rozestavili na rozličných místech, kudy Františkovi bylo jíti. František šel skutečně cestou tou, ale ani jeden z nich ho nespatrił.

Sv. František Saleský šel večer do Allinek. Tu se sešel s kalvínem, který na něho schválně čekal. Vypravoval sv. Františku, kterak byl dojat krásnými příklady trpělivosti a mírnosti jeho, jakož i náramnými pracemi, jež denně podniká k duchovnímu pro-

spěchu lidu tak neuznalého. Dokládal také, že porovnává život jeho se životem kazatelů kalvínských nabytí přesvědčení, že pravé učení tam toliko býti může, kde jsou tak čisté mravy a tak vznešené ctnosti. Konečně pak prosil Františka, by se nad ním smiloval a s vírou katolickou jej seznámil.

Den se již schyloval ke konci; zdržeti se ještě déle bylo nebezpečno, neb nastávala tma a cesta do Allinek vedla lesem. Zdálo se proto samozřejmým, že poučování musí se odložit na příští den. Ale svatý František dal se do poučování hned, ač od toho jej zrazovali jeho starý sluha a Ludvík Saleský. Musili potom zůstat v lese, neb zabloudili. V lese rozléhalo se vytí vlků. Však tu spatřili zříceniny. Byly to zříceniny bývalého kláštera a chrámu, tam tedy odpočívali.

*

Trvaje jedné noci dle obyčeje svého na modlitbách, zaslechl František řinčení zbraně, z čehož soudil, že jde o jeho bezživotí. Uschoval se tedy v jakési skrýši. Zlosynové vrazili do světnice Františkovy a hnali se k posteli, jeho tam však nebylo. Hledali po celém domě, ale nenalezli ho. I obviňovali ho z kouzelnictví, on pak se zasmál, když se o tom dověděl, a požehnav se sv. křížem pravil: „Toť kouzlo, jehož užívám, mocným znamením tímto podrobuji sobě duchy pekelné a zaháním bouře a přeludy noční. Opatřen znamením tímto nebojím se, že by mi kdo mohl uškoditi; byť se postavili proti mně vojenští stavové, ve znamení toto doufati budu.“ (Žalm 20, 1—4).

Sv. František Sales. D. C. M.

Pohané, vidouce požehnané působení sv. Felixe v Nole, povstali proti němu a slídili po něm. Znamenaje ty nástrahy, uprchl Felix z města. Utíkaje, setkal se s rotou biřiců, kteří ho měli polapiti, nebyl však od nich poznán a ukryl se ve zbořeništi opodál města. Později vypátrali vyzvědači skryši jeho a biřicové přihnali se k ní, tu však Prozřetelnost Boží zachránila ho zvláštním způsobem. Vchod do skryše zapředen byl zatím pavučinou, takže biřicové ani nepomyslili, že by tu někdo byl, a s nepořízenou odešli.

(Žil v třetím století).

Kulda.

Markrabě Ferdinand, otec sv. Aloise, stav se místodržitelem vévody mantovského, odstěhoval se 29. prosince 1579 do Kasal Monferrata. Když z Kastiglione dostal zprávu, že Alois nemůže ani toho sousta pokrmu, který požívá pro slabost žaludku, trávení a také, že druhý syn Rudolf má chatrné zdraví, povolal je oba k sobě, maje za to, že jim tamější vzduch lépe půjde k duhu a že se spíše Alois pozdraví, když na něj sám bude dozírat. Vyjeli tedy na kočáře do Kasal Monferrata. Bylo to na podzim 1580. Matka, jsouc pečlivá o jejich zdraví, jela s nimi. Ale na cestě přihodilo se jim takové neštěstí, že Alois sotva s životem vyvázl. Když totiž přijeli k řece Tičinu, která se následkem neustálých dešťů rozvodnila tak, že ze břehů vystoupila a na několik ramen se rozdělila, nezbyvalo jim leč přes takové rameno řeky se přebrodit. Povozy, které před nimi jely, dostaly se šťastně na druhý břeh, ale kočár, ve kterém Alois s Rudolfem a vychovatelem seděl, polámal se a rozdělil se na dvě části. V první části seděl Rudolf a dostal se šťastně na druhý břeh,

neb ji koně vším násilím na druhý břeh dotáhli, ale o druhou část s Aloisem a vychovatelem bylo se báti. Mohla se převrátiti, anebo, kdyby do ní nateklo vody i s Aloisem potopiti. Ale Prozřetelnost božská bděla nad životem mládenečka. Část vozu s Aloisem a vychovatelem se zachytila za peň, který trčel uprostřed řeky. Vidouce to lidé, kteří stáli na břehu, zavolali rolníka, který byl s řekou obeznámen, aby jim zachránil život. I sedl si rolník na koně, zajel do řeky, posadil si Aloise před sebe na koně, přepravil ho na druhý břeh a podobně i vychovatele na druhý břeh dostal. Potom šli všichni do blízkého kostela, kdež poděkovali Pánu Bohu za šťastné zachránění.

Sv. Alois — D. sv. C. M.

Sv. Alois šel kdysi si lehnout dříve, než bylo jeho obyčejem. Tu si vzpomněl, že se ještě nepomodlil sedm žalmů kajících. Rozžehl si svíčku a postavil ji k posteli. Když se pomodlil, byl překonán spánkem a zapomněl zhasnouti. Když svíce dohořela, chytla se nebesa u postele, pokryvky, žíněny a slamník. Alois se probudil a šel zavolati sluhu. Ale jakmile otevřel, byla postel v plamenech. Na jeho volání sběhli se zámečtí vojáci a vyhodili vše oknem do hradebního příkopu.

Sv. Alois — D. sv. C. M.

P A M Á T N Ě O Z D O B O V Á N Í P Ř Í - B Y T K U R A T O L E S T M I

Když v Boží přírodě kypí všechno životem, veselý hlahol ptactva odevšad zaznívá a stromy nejkrásnější zelení jsou ozdobeny, slavíme svátky seslání svatého Ducha na apoštoly. Židé oslavovali o letnicích daná jim přikázání na hoře Sinai a poděkovali Bohu za skončené žně. Ve východních Čechách a na Moravě jest krásným obyčejem, všude rozšířeným, zdobiti stavení a příbytky různými ratolestmi, ponejvíce lipovými, zvenčí i uvnitř. Kamkoliv v oné krajině na Hod Boží svatodušní přijdeš, všude uzříš nade dveřmi i oknystatků i těch nejposlednějších chaloupek zastrkané neb zavěšené zelené větvičky. A říká se, kde těch raťolístek není, tam že Duch sv. nevstoupí. Obyčej ten je zajisté prastarý a původ jeho určuje či vztahuje se hned k první době křesťanství. Dle pověsti lidu jest památkou na zázračné vysvobození sv. Petra ze žaláře. Když anděl vyvedl náčelníka apoštolů z vězení, skryl se tento, jak známo, v jednom domě, kdež byli první křesťané shromážděni. Strážní a hlídači sv. Petra pronásledovali a po něm všude slídili, až konečně skryš jeho vypátrali. Protože byla noc a dům uzavřený, nemohli vniknouti ihned dovnitř. Té chvíle nemohli svůj úmysl, sv. Petra zajmouti, vykonati. Usmyslili si druhý den tak učiniti, aby se bývalého vězně svého znovu zmocnili. Za noční temnoty nebylo však možno stavbu domu od ostatních dobře rozeznati. Aby mohli druhého dne úkryt sv. Petra bezpečně najíti, dali si tam nade dveře znamení, zelenou větvičku stromovou, spoléhajíce se, že dle této dům

bezpečně najdou a poznají. Za ranního jitra po oné noci přitáhli pronásledovatelé sv. apoštola do oné části města, ale jaké bylo jejich podivení! Přišedše k prvnímu domu, viděli na něm větvičku. Avšak poznali, že to místo nepravé. Šli dále od domu a hle, všude uviděli nade dveřmi tytéž ratolesti. Tím byla stráž úplně zmatena, musela ve svém hledání ustati a s nepořízenou odtáhnouti a sv. Petr byl zachráněn. Jakým ale způsobem stalo se, že znamení ono objevilo se na domech všech? Důvtip a bdělost křesťanů byly toho příčinou. Poznavše nástrahu nepřátel k vyslídění sv. Petra, nemeškali křesťané, aby milého vůdce církve zachránili a všichni dali v noci nade dveře svých příbytků ratolístky. Tím byly úklady protivníků úplně zmařeny a sv. Petr ušel nebezpečí, býti znovu zajat. Na památku této události dávají si křesťané — katolíci ve východních Čechách a na Moravě stromové halůzky nade dveře a okna svých obydlí až po dnes o svátcích svatodušních.

D Ů V Ě R A V B O H A

Prvním učitelem pavriů v 17. století v Indii byl P. Baltazar da Kosta, rodem Portugal.

Již jako chovanec jezuitského kláštera v Koimbře prosil představených, aby byl poslán do misí indických; ale prosbě jeho nebylo vyhověno, ježto trpěl tvrdošijným neduhem prsním. Jednoho dne svolal P. provinciál všecky kněze, kteří se pro misie indické přihlásili, do domácí kaple, by jim oznámil, kteří cestu nastoupí. Však Baltazar jmenován nebyl. I vrhl se k nohám provinciálovým a prosil: „Dovolte mi odcestovati. Buďtež o mne bez starosti, Bůh se postará o to, aby zveleben byl slabým svým služebníkem.“ Provinciál pomodliv se, dovolil mu odjetí. Baltazar ozdravil a působil blaze do velkého stáří svého.

Obrazy z katol. misí. — Weinberger Max.

B Ů H Ž E H N Ā S P R A V Ě D L I V Ě M Ů

Sv. Eligius přišel 620 do Paříže, kde záhy umění jeho tou měrou se osvědčilo, že král Chlotar II. na doporučení svého pokladníka Bobba objednal si u něho skvostný trůn, k němuž svěřil mu množství zlata a drahého kamení. Trůn měl býti proveden přesně dle nákresu zhotoveného po vůli králově. I dal se Eligius do práce a provedl úkol svůj tak mistrně, že král byl velice spokojen a umělce štědře odměnil. Král nemohl se novému trůnu vynadiviti. Ještě více se podivil, když Eligius za krátko přinesl mu jiný, menší, rovněž velmi vkusně provedený stolec, který zhotovil ze zbytků svěřeného zlata a drahého kamení. Touto dovedností i vzácnou poctivostí nabyt Eligius plné důvěry a přízně královny. Chlotar II. vykázal mu byt v královském paláci, učinil ho dvorním zlatníkem, svěřoval mu bez vážení a počítání zlato, stříbro a klenoty na rozličné práce, byl mu přítelem a radíval se s ním v důležitých věcech.

Od té doby měl Eligius plné ruce práce; odevšad dostával zakázky a výrobky zlatnické dílny jeho získávaly mu slávu i hojnou odměnu. Eligius zůstal poctivým vždy. Král Dagobert daroval mu v Paříži pozemek k vystavění kláštera panenského. Když klášter byl stavěn, zpozoroval Eligius z nenadání, že zedníci z pozemku králem darovaného povystoupili se zdí asi stopu. Toho se velmi ulekl, i zastavil hned další stavbu, spěchal ku králi, poklekl před ním a prosil za prominutí chyby, kteráž na stavbě se přihodila, nabízející náhradu. Tato poctivost a pokora dojala krále hluboce; i obrátil se k svému komonstvu a pra-

vil: „Pohleďte na věrnost miláčků Kristových. Úředníci moji odcizují mně beze všeho svědomí značné pozemky a celé statky, a tento služebník boží netroufá si podržeti nad výměru darovaného mnou pozemku ani půdu zšíří jediné stopy, ač jde tu o dům boží.

Ekert.

OHLAS RAJSKÝCH RADOSTÍ

Římané mívali od 17.—21. prosince Saturnalie, v nichž vzpomínáno „zlatého“ kdys věku z počátku lidstva, kdy bylo lidem tak dobře a blaze pod vládou domnělého, laskavého boha Saturna. Odpočívalo se od všeliké práce, zpívalo, hodovalo, popíjelo a co chvíle se volalo: „Io Saturnalia, io bona Saturnalia“. „Vítejte Saturnalie, vítejte dobré Saturnalie“. Páni častovali otroky u svých stolů, na znamení, že za zlatého panování Saturnova nebylo rozdílu stavů. Byl to ohlas rajske kdysi radosti, na níž zůstala všem národům památka a udržela se jak v pověstech, básních a bájích, tak i ve slavnostech. I k Saturnaliím družily se hned dne 23. prosince Larentalie, o nichž dojemně obětováno Larům, t. j. ochranným božstvům státu i rodiny, Romulovi, Removi, Tatiovi, Acce Larentii.

P O M O C B O Ž Í

Sv. Josafat narodil se 1580 ve Vladiměři, hlavním městě vévodství volyňského. Otec jeho byl šlechticem a zanášel se obchodem. Též Josafat dán byl do obchodu ve Vilně. Tou dobou přivedl kyjevský metropolita Hypóre Počej z Říma do Vilna vzdělaného kněze řeckoslovanského Petra Arkadia, by chránil unie proti rozkolníkům, a král Sigmund III. přispěl mu k založení semináře pro katolické bohoslovce slovanské v městě tom. S knězem tím seznámil se kupecký učeň Kuņcevič a docházel do jeho přednášek; mimo to navštěvoval také ukrajinské přednášky v jesuitské akademii ve Vilně. Přál si vroucně, by mohl státi se knězem. Latiny neznal a ukrajinských katolických knih bohosloveckých tehdy nebylo, ale překážky ty neodstrašovaly ho. Vzdělával se soukromí a zaučoval se duchovnímu životu vedením domu jesuitů, věhlasných učeností a zbožností. Měl jen chatrné vzdělání průpravné, ale jsa bystrý a maje výbornou paměť, nabyt vytrvalostí hlubokých vědomostí bohoslovných. Stal se knězem a potom arcibiskupem Volockým. V kázáních o sporných člancích víry uváděl nejčastěji na obranu katolické víry místa z obřadných knih řeckoslovanských a starých spisovatelů domácích, a to tak přesvědčivě, že katolíci dali mu název „bič na rozkolníky“. Vycházel rád mezi lid, poučoval jej a nabádal k častému přijímání sv. svátostí.

Stav se arcibiskupem v Polocku shledal, že světské duchovenstvo je nevzdělané a mravně pokleslé a že proto nemá vážnosti.

Sv. Josafat — D. sv. C. M.

S M R T S V Ě T I C E

Výtečná matka sv. Bernarda, Alžběta, světívala každoročně velmi slavně svátek sv. Ambrože, patrona chrámu fontainského. V tento den vystrojila po každé slavnostní hostinu, na niž zvala všechny duchovní. Tuto zvláštní úctu zbožné paní ku slavnému otci církevnímu odměnil Bůh tím, že Alžbětě zjevil, že na svátek sv. Ambrože zemře. Alžběta oznámila to choti svému, dítkám a všem domácím. Všichni byli tím ohromeni. Večer před svátkem sv. Ambrože dostala prudkou zimnici, že jí bylo ulehnouti. Druhého dne dala se zaopatřiti, pozvala však jako jindy kněze k hostině. Potom poručila nejstatšímu synu Quidonovi, by po obědě dovedl kněze k ní do světnice. To se stalo. Duchovní modlili se pak litanii za umírající, při čemž Alžběta zemřela.

Život sv. Bernarda — Benedikt. knih.

CHOVÁNÍ SVĚTCE

Bl. Jan Křtitel de la Salle založil též školu v Paříži. Farář, v jehož čtvrti škola byla, velmi se radoval z pokroku školy a zplnomocnil de la Salle, aby povolal ještě více bratří, slíbiv každému služné 250 franků. Za to netěšil zdar školy dvě osoby: Abbéa Compagnona a Rafronda. Onen poznával se závistí, že de la Sallovo ředitelování zastiňuje dřívější správu, a tento shledával, že jeho účty nejsou takové jako dříve, protože mu děti bývaly propůjčovány jen v ustanovených hodinách. Tak spikly se uražená láska a nespokojená zjištění proti de la Sallovi a jeho bratřím. Farář, jenž byl šlechtným, ale málo prozíravým, dal se oklamati a vypověděl de la Salle. Ten jednal jako světec: neospravedlňoval se, nýbrž mlčel, trpěl, modlil se a chystal se k odchodu. Ale farář pojednou nechtěl o propuštění la Sallově slyšeti. By však navždy pomlouvačům ústa byla zavřena, dal stav školy prohlédnouti moudrým abbeém de' Jansonem. Když tento shledal vše v nejlepším pořádku, chtěl, aby de la Salle vyslovil se o svém protivníku Campagnonovi, ale la Salle odpověděl: „Nemám rozkázáno, bych dohlédal k chování pana Campagnona. Prosím vás' jen o to, byste mi oznámil chyby, které jste na mne a bratřích poznal, a podporoval mne svojí radou.“

HŘÍŠNÍK CÍTÍ SE NEVOLNÝM, VIDA SVĚTCE

Církev ruská ctí Borisa a Glěba jakožto světce. Mladistvý Boris často čítával životopis českého mučedníka sv. Václava a Glěb mu naslouchával. Svým údělům vládli spravedlivě. K chudým a nemocným, ke vdovám a sirotkům byli velice štědrými. A že tím našli veliké vážnosti u lidu, zdáli se býti Svatopolkovi, staršímu bratru velice nebezpečnými. Seznav, že také Kyjevští více lnou k těmto dvěma bratřím, dal je nějakými lotry zavraždit.

Obrazy z dějin ruských.

DOB RÝ PŘÍKLAD MOCNĚ PŮSOBÍ

Jak se stal P. Lęczycki katolíkem
a pak jesuitou.

P. Lęczycki vypravoval Balbínovi : Pastoři helvet-
ského vyznání vedli život jako jejich stádo, ba horší
než jejich svěřenci, sloužíce toliko mrzkým chtíčům
a smyslným žádostem, starajíce se jedině o rodinu
svou. Čest a sláva Boží, bohoslužba, spása nesmrtel-
ných duší, to byly věci, kterými se nezabývali, leč
řemeslně. Za to, vstoupiv do katol. chrámu Páně, viděl
a cítil jsem, co je pravá bohoslužba. Velebnost Boží
zaujala moji mysl. Vida zbožné křesťany přicházeti
do chrámu Páně, aby se poklonili Ježíši Kr. neb jej
přijali, myslil jsem si, toť přece něco jiného než u nás.
I srovnával jsem pak život dle víry svých profesorů
a vycítil jsem, v čem pravá dokonalost a svatost záleží.
P. Skarga byl tehdy proslulým řečníkem, jak na kaza-
telně, tak v parlamentě. Nedalo mi to, abych nechodil
na jeho ohnivá kázání, v nichž vykládal, co věří kato-
líci a co věří nekatolíci. Ký div, že jsem se více a více
klonil k víře katolické, ba v duchu jsem po katolicku
věřil a žil, aniž mi kdo namlouval, abych tak činil. R.
1590 stalo se moje obrácení skutkem, a mám zazna-
menáno, že dne 6. prosince téhož roku jsem byl po prvé
u sv. zpovědi a u sv. přijímání. Než milost Boží mne u-
chvátila a pudila dále. Brzy jsem se slibem živému
Bohu zavázal, že budu vždy přemáhati smyslné pudy
a žádosti a že zasvětím síly svého života službě Nej-
vyššího. Bylo to v kterýsi svátek bl. Marie Panny
v kapli mariánské ve Vilně, kdy, přijav sv. svátosti, za-
slíbil jsem se věčnou čistotou panickosti. Z toho slibu

mívám podnes nesmírnou radost. A milost Boží pudila mne ještě dále. Učinil jsem i ten slib, že se stanu jesuitou, abych moh následovati P. Ježíše co nejvíce. S tím úmyslem zašel jsem ke svému zpovědníku, který mne odeslal k vyššímu představenému totiž k důstojnému páteru provinciálovi. Tento přijal mne velice laskavě, avšak dříve než vás připustím, odvětil mi jako za podmínku — ukládám vám, abyste obrátil svého otce. Povzdechl jsem a slza vyrosila se mi z očí. Upadl jsem potom v těžkou nemoc. Zatím přiblížil se svátek sv. Mikuláše, mého patrona, den mých jmenin. I přiblížil se ke mně ten dobrý otec a přinášeje mi vázaného, řekl: „Kéž bych ti, Mikulášku milý, mohl darovati zdraví, abys viděl, jak tě miluji a všeho dobrého ti přeji. Avšak protože to není v moci mé, chci tak dlouho v zármutku a v úzkostech prodletí, až nám tě zdráva navrátí dárce života.“ „Otče můj drahý,“ odpověděl jsem, „jest v moci tvé dar tak vzácný, jakým bys mne rád obmyslil. Vyslyš prosby mé a uzříš co nevidět, že's mi dal život a zdraví, ba i mne samého sobě zůstavíš.“ — „Nerozumím slovům tvým, dítě mé, čeho si vlastně přeješ?“ „Však povím upřímně Ejhle, rozmilý otče, o spásu duše tvé i duše mé mi jde. Víím, že si přeješ, abych zdráv byl na těle, a já ti přeji z hloubi srdce svého, abys ozdravěl na duši, a jako já Kristu zasvětil jsem svůj život, tak i ty jej obětuj, zřekni se bludů kalvínských.“ Při tom mi polily slze tvář a nasvědčovaly, že opravdu mi záleží na mých úmyslech. Moudrý otec, jenž mne velice miloval, pochopil, že by nebylo vhodné tu odpírati. I vyžádal si třídní lhůty, by mohl rozvážiti takový krok, mysle si, že dítě zatím zapomene na to, čeho dnes žádalo, a bude dobře. Tři dni jsme o této záležitosti nemlu-

vili. Než za tři dny jal jsem se opětovati svoji vroucí prosbu a proud slz byl tentokráte ještě silnější než onehdy. Ačkoli otec nedal ve tváři ničeho znáti, neušlo mi, že se na mne dívá, mysle sobě: „do opravdy?“ „Neboj se, dítě mé,“ pravil tiše; „půjdu k důst. otcům jesuitům, poradím se s nimi a učiním, co se zalíbí Svrchovanému.“ A podivno, okamžitě jsem ozdravěl. Druhého dne po mši sv. ihned spěchal jsem k důst. pateru provinciálovi, abych mu zvěstoval, jak jsem pořídil. A nyní už jsem váš, myslil jsem si. Než P. provinciál mne klidně vyslechl a odvětil: „Můj zlatý, tak na kvap to asi nepůjde. Ještě si zjednej schválení otcovo.“ To mne zarazilo. Věděl jsem, že tuhý boj nastane nanovo. Byl jsem jediný syn urozeného domu, v nějž otec skládal všechny naděje. Matky už nebylo na živě. Kolikráte se mi otec svěřil a vylíčil mi budoucí stav, že mi bude převzítí hodnost a práva starobylého rodu a službu při královském dvoře. Než moje jediná útěcha a naděje byla v Bohu. Modle se a vzdychaje jako druhdy sv. Alois, očekával jsem příhodné chvíle, kdy bych milého otce svou žádostí mohl překvapiti a nad jeho dobrým srdcem zvítěziti. Nebylo to snadné. Nastal tuhý zápas. Ubohý otec s pláčem mi přednášel své důvody. „Jak, ty bys mne v mém stáří chtěl opustiti, samojediného, jako kůl v poli zanechat, ano i jménu otcovskému odumřítí? Nebojíš se, že mi života ukrátíš?“ praví otec. Ale uměl jsem si pomoci a na námitky otcovy, které se vztahovaly ku štěstí pozemskému, uvedl jsem základy života věčného, před nimiž prchá všeliká časnost jako stín. I podivil jsem se tehdy sám sobě, jakou zásobou zlatého náboje mne opatřil dobrý duch. Otec viděl, že poznávám v tom řízení Boží a proto se poddal. „Je-li v tom

vůle Boží,“ doložil, „pak i tu oběť s pomocí Boží přinesu, že jedináčka svého se vzdám.“ Na slova ta padl jsem drahému otci k nohám, smáčeje je slzami vděčnosti a lásky. Odebrali jsme se tudíž k veledůstojnému pateru provinciálovi. Pro bolest byl otec sotva schopný slova, neboť setkala se v jeho srdci láska otcovská s láskou k Bohu v kruté seči. Maje oči slzami zalité, oslovil plačtivým hlasem patera provinciála, řka: „Důstojný otče, jak Abraham svého syna Isáka Hospodinu obětoval, tak obětuji já všemohoucímu Pánu a Ježíši Kristu své dítě. Přijměte je a mějte o ně péči.“

Pater provinciál, všeho dobrého otcipřeje a žehnaje mu, objal nás oba dva a doložil, že si mne zvláště vezme na starost. A tak nás dobrý ten otec duchovní potěšeně propustil. (Ant. Rejzek — Bohuslav Balbín str. 39—41.)

Mikuláš Leczycký zemřel v Kovně na Litvě 1652 v pověsti světce. Utrpení jeho na sklonku života bylo veliké. Dlouho trvala bolestná nemoc Leczyckého nežli jej sklátila do hrobu. Však si ji na Pánu vyprošoval, jednak aby se stal podoběn umučenímu Spasiteli, jednak aby si odbyl očistec na zemi. Bolesti jeho bývaly tak kruté, že ani hlavou nemohl pohnouti. Musil neustále ležeti na pravé straně; následkem čehož utvořily se veliké rány od ležení. Do jeho nohou dali se červi, kteří na rozkaz představených měli býti pečlivě vybírání; než Job tento prosil, aby mu je nechali, by mohli povel od Boha jim daný řádně plniti. O bolestech se ani nezmínil, ani znamením nějakým jich neprojevil. Kdo na podívanou takovou patřil, trnul a žasl, vida tak dokonalou trpělivost a tichost.

Ant. Rejzek — Bohuslav Balbín str. 352.

Markétě z Vanabellèsu bylo čtyřiačtyřicet let. Byla hezká, bohatá a přece se necítila šťastnou. Nudila se, ač u ní dávány často různé večírky a zábavy. Jednou odpoledne bylo hanebné počasí, od rána hustě a mrazivě pršelo, takže nebylo možno vyjít z domu. Marketa byla ve špatné náladě, kdy v předsíni zazněl zvonek a za krátko vešla markýza z Candoru, paní v nejlepších společnostech pařížských dobře známá. Marketa divila se, že v tak šeredném počasí přijela do Paříže.

„Víš, milé děvče,“ odpověděla paní z Candoru, „že jsou závazky, které netrpí odkladu na zítřek. Potřebovala mne jedna z mých chráněnek. Pospíšila jsem si, zůstanu zde dva dny a používám příležitosti tebe navštívit. Těší mne, že jsem měla ten nápad, neboť, když jsem sem vstoupila, pozorovala jsem, že se nudíš. Chci tě vyhojiti.“ Na námitku, že obává se následovati paní z Candoru v konání dobra tak zvaným chudým, neb je považuje za lháře, lenochy a nevděčníky, odpověděla paní z Candoru: „To říkají jen sobci, aby se zprostiti úkolu, jenž jest svatou jejich povinností. Ano mezi chudými jsou lenoši, lháři, zlí lidé, ale není-li jich také mezi šťastnými tohoto světa? A nejsou-li právě tito tím horší, poněvadž se jim dostalo dobrého vychování. Než pokus se a uvidíš, zda vše je preludem, aneb zdaž možno i mnoho dobra vykonati.“

„Dobrá,“ pravila Marketa, „učiním dle vašeho přání.“

Na druhý den ve dvě hodiny přišla paní z Candoru, nesla veliký balík. Na otázku Marketinu, kam mne povedete, odpověděla: „ne daleko, zůstaneme v této čtvrti.“ Marketa divila se, že by ve čtvrti, kde bydlila, byli chudí.

Paní z Candoru vedla ji nedaleko. Sotva vstoupili do dvora, přiběhli k nim děti. První byl hoch asi čtyřletý, hluchoněmý. Paní z Candoru podělila maličkostmi dítky a pak veselým krokem vstupovala do malého pokojíčku, kdež na posteli bez prostěradla ležela vyhublá žena a po boku jejím nemluvně.

Se sestrou klášterní upravila postel, zatím co Marketě dala chovati dítko. Potom dítko vykoupaly, oblékly. Když vše bylo uděláno a matce poskytnut pokrm, dohodly se o křtu dítěte. Marketa na rozloučenou dala matce větší peníz, což s radostí pozorovala paní z Candoru. Když vyšly ven, vypravovala paní z Candoru Marketě: „Až do jara minulého šlo v této domácnosti vše dobře. Muž pracoval za slušný plat, žena přivydělávala. Přišla nemoc, muž byl dva měsíce v nemocnici a tak dostavil se nedostatek.“ Paní z Candoru měla za to, že pro poprvé je to pro Marketu dosti, ale Bůh usoudil jinak. V nádvoří potkaly ženu s dítětem, která lidumilku zastavila a prosila o podporu. Tu bylo jim stoupati do nejvyššího patra domu, kde byla místnost podkrovní, sotva tři metry široká. Divadlo, jež se jim objevilo, bylo děsné. Na spuchřelém pelechu ležel stařec s vyhublým obličejem. U něho seděla dívka asi dvanáctiletá a navlékala černé perly. Na vyzvání paní z Candoru vypravovala žena: „Jsem vdova. Mám živiti otce a čtyři dítky. Nejstarší dcera 16letá šije a vydělává 12 franků týdně. Tato, jak vidíte, dělá řetízky, dva hoši jsou ve škole a toto nemluvně nemá ani otce ani matky.“ „Je pokřtěno nemluvně?“ „Není.“ „Jest to opomenutí, jež nutno napraviti. A což toto děvčátko, bylo-li u sv. přijímání?“ „Nebylo a nepůjde, dokud budu živ,“ zvolal mrzutě stařec. „A proč?“ pravila markyza z Candoru. „Poněvadž to za nic nestojí,“

pravil stařec. „Kdyby tomu tak bylo,“ pravila markyza, pak tím hůře by bylo s vámi; neb pak bych pěkně pohodlně seděla doma a nestarala se o ubožáky.“ Stařec patřil na markyzu a pak pravil: „Protože jste to vy, budiž, ať jde k sv. přijímání, neb vidím ve vaší tváři, že to s námi smýšlíte dobře.“

Marketa stala se od té doby vychovatelkou oné dívky. Přivedla ji nejen k prvému sv. přijímání, nýbrž i vycvičila ji dobře pro život a zaopatřila. I malé ono dítě vzala si na starost. V krátké době nabyl i stařec jiného mínění o zbožnosti a horlivě přijímal i s dcerou svou sv. svátosti. Marketa od té doby nikdy se nenudila.

Milosrdný Samaritán.

Sv. Martin, biskup tourský, narozený 316 v Uhrách, kde nyní je město Kamenec v Železné župě — když byl chlapcem desítiletým, přišel v Pavii do chrámu křesťanského. Zbožnost křesťanů tak se mu líbila, že umínil si státi se křesťanem.

Ekert.

NENÍ DOBŘE S DOBRÝM SKUT- KEM ODKLÁDATI

Jest pátek. Pomalu, veden malým chlapcem, kráčí po vesnici starý, slepý žebrák. Jde od domu k domu, konečně blíží se k většímu statku. Je tam znám a týdenní jeho almužna, hrnec sedlého mléka s krajícem chleba, jest již přichystána pro něho i jeho vnuka. To je starcovi nejmilejší pochoutkou a vzácným občerstvením. S tisícerymi díky a žehnáním odchází.

Než jednoho pátku nepřišel, nepřišel ani druhého. Hospodyně i s dcerou přišly za ním a našly jej na posteli. Na hlavě měl veliké otevřené vředy, které mu hnisaly a velké bolesti působily. Dívka vyčistila mu rány. Když přišla domů, vše ji vyzývalo k plesu. Tak činila, až stařec se uzdravil. Ale ne na dlouho — upadl na lůžko znova. Pro kyselé mléko poslal si chlapce, aby upozornil ošetřovatelku svoji, že by ji opětně potřeboval. Však ta otálí den ode dne, až jednoho dne s kostelní vížky oznamoval umíráček, že chudšas její návštěvy nepotřebuje.

Bolestně sevřelo se srdce, trpká výčitka šlehla duší. Proč tam jen nešla? Proč odkládala? Neví. Ale jasně ví, že tam jíti měla a že liknavost svoji ničím ospravedlniti nemůže.

Milosrdný Samaritán.

S N A H A P O S V A T O S T I

Sv. Karel Borromejský, arcibiskup milánský, (nar. 1538) ustanovil zvláštního kněze za dozorce nad úředníky a sluhy a přikázal mu, by propustil každého ze služby, jenž by nebyl hodným. Jinému knězi svěřil hospodářství, aby sám zbaven byl starostí světských; jinému uložil péči o hosti; dva zřídil si za almužníky; jiným dvěma dokonalým kněžím svěřil úkol, aby měli bedlivý pozor na něho a bez rozpaků oznámili mu každou jeho nedokonalost, kterou by na něm shledali, aby ji mohl hned napravit. Domácí kněží byli povinni denně sloužiti mši sv. a jednou v týdnu se zpovídati, úředníci světští a čeledínové v domě arcibiskupském přijímali sv. svátosti jednou v měsíci a scházeli se každého dne z rána k společné modlitbě. První leta míval v Miláně společný stůl s domácími kněžím i úředníky a za oběda dával předčítati z duchovní knihy, později vzdal se požívání masitých pokrmů, ryb i vína; nechtěje pak touto přísností nikomu býti na obtíž, jídal sám.

Ekert.

T O U H A P O S L U Ž B Ě B O Ž Í

Sestra Charitas. Na malém městě pražském, v bývalé Ostruhové ulici, stojí starobylý palác hrabat z Morsinů. Rodina ta přišla v dobách války třicetileté do Čech z vévodství lombardsko-benátského. Bylo to v letech padesátých XIX. století, když v tomto domě šlechtickém jednoho dne nastal neobyčejný ruch. Měl přijeti bohatý kníže z říše, dědic rodu Falkenhorstova, aby sobě namluvil komtesu Gabrielu, dceru hraběte z Morsinů. Komtesu Gabrielu znali zejména chudí v odlehlých uličkách Hradčan a na „Novém světě“. Rozdávala tam každý peníz, který jí rodiče pro soukromá vydání dávali. Tam často se stalo, že nemocné ženě donesla od studně džbán čerstvé vody, uvařila rychle něco na chudičké plotně k jídlu, ano i podlahu vyčistila a vydrhla. Kníže přijel, ale komtesy nebylo doma, ta vroucně se modlila u sv. Kajetána. Když se byla vrátila a na domluvu matky krásně se přistrojila, vešla do osvětlené síně. Mladý kníže pln nadšení vyprávěl zábavné historky ze svého života vojenského, což rodiče komtesy s účastí sledovali, Gabriela však zůstávala lhostejnou. Kníže postihnuv to předstíral únavu po cestě, takže rozešli se do svých komnat. Potom odejel se slibem, že v masopustě přijede k plesu, což splnil, avšak s výsledkem tímž, jako po prvé, takže dal na jevo, že již nikdy nepřijede. Gabriela plesala a přednesla prosbu rodičům, aby směla k milosrdným sestrám. Rodiče bránili, ale když jarní slunce krásně hřálo, vezla hraběnka komtesu pod Petřín do mateřince milosrdných sester. Tam obdržela jméno Charitas. Získavši si dovednost a zručnost, po-

slána byla za zuřící války k obsluze raněných vojáků.
Po válce poslána k vedení ženské trestnice do Štýrska.

Rodina její v přesvědčení, že Gabriela došla štěstí, kterého svět dáti nemůže, smířila se s ní a dovoleno jí, by umírajícímu otci i matce posloužila v hodině poslední, což ona učinila s největší láskou za vroucí modlitby za své rodiče.

Dle sv. Vojtěcha 1914 č. 3.

C E N A D U Š E

V městě Sonninu odpíral zločinec na smrt odsouzený smířiti se s Bohem. Několik kněží vynasnažilo se ho pohnouti ke kajícínosti. Tu dostal misionář Antonín Baldinucci od papeže Klementa XI. rozkaz, aby pokusil se o to, co jiným se nepodařilo. Antonínovi bylo na ten účel z města Fraskat vykonati cestu šestnácti mil do Sonnina. Zarytý zlosyn nedbal ho s počátku, zůstávaje nekajícím. Ale Antonín obrátil ho konečně přece. Odsouzenec vykonal upřímnou zpověď a provázen tímto knězem na popraviště zemřel kajícně.

*

V Ronciglione zastal bl. Antonín Baldinucci (17. st.) rozpustilou chasu, která zabíjela v hospodě čas klením a divokými řečmi. I pustil se do nevázaných mladíků přísnými slovy. Všichni umkli až na jednoho neurvalce, jenž hnal se na kněze, aby ho nožem bodl. Antonín rozepjal si rychle šat, nastavil prsa a zvolal: „Jen pojď a probodni mně třeba srdce; toliko ustaň v rouhání.“ A člověk ten zarazil se a vykonal potom životní zpověď.

*

Proti Portugalcům vzbouřili se obyvatelé ostrova Del Moro. Zavraždili kněze Šimona Vazu, někdy průvodce Františkova na ostrovech Moluckých, a vrátili se k modloslužbě. I rozhodl se František plouti na ostrov, neb kde svítila mu naděje, že získá byť i pouze jedinou duši lidskou, nelekal se žádných překážek.

Přátelé zrazovali ho, aby na řečený ostrov nechodil, líčíce ostrovany jako ohavné divochy a lidožrouty, kteří cizince otravují a pojídají a zestárlé rodiče své vraždí. O celém souostroví Morském soudili, že má podnebí vražedné a půdu sopečnou a holou a bařinatou, jedovatými plazy a dravci se hemžící. Ale František řekl opatrným přátelům svým: „Kdož jste vy, že chcete klásti meze všemohoucnosti a milosti Spasitele našeho? Kdyby na těch ostrovech bylo lze najíti zlato a vzácné koření, zajisté nelekali by se křesťané žádných nebezpečí a hrnuli by se tam, když pak běží jen o spásu duší lidských, měl bych zbaběle strachovati se tam jíti? Pravíte, že ostrované mne usmrtí. Té milosti nejsem hoden. Nechať naloží se mnou jakkoli, jsem odhodlán podstoupiti pro jednu duši největší oběti.“ Obyvatelé přijali ho s největší radostí, uvěřili a odložili surové mravy.

HŘÍCH NENASYTÍ DUŠI ČLOVĚKA

Sv. Romuald, opat, potomek vzácného rodu vévod raveneských, narodil se 907 v Raveně, v hlavním městě soujmenného vévodství ve státě papežském. Dle tehdejšího způsobu, obvyklého v mnohých panských rodinách, dostalo se Romualdu převzácného vychování. Ve společnosti zbrojnošů vyrostl v jinocha nevázaného a nevědomého. Honil se výhradně po zábavách a pustých radovánkách a žil prostopášně. Jedinou radost působily mu odvážné jízdy, honby a hry, nestoudné ženštiny a hlučné pitky; slovem, Romuald byl rozmařilým světákem. Zatím však neopouštěla ho milost boží, tlukouc často na jeho srdce. Romuald nemohl ani ve víru rozkoší ubrániti se mocným představám a pocitům, že posavadní život jeho je bláznivý, aniž dovedl potlačiti v sobě touhu, by tomuto převrácenému životu učinil konec a nastoupil jinou, a to lepší dráhu. Za hlučného hýření uchvacovala ho nejednou trapná nevolnost, takže prchal ze společnosti nevázaných svých soudruhů. Často, an ommoval se pohárem hříšných rozkoší, zamyslíl se a přemítal, jak šťastni jsou ti, kdož mají srdce čisté, a jak nespokojeným rozervancem je on. Nejednou když na honbách zatoulal se v hlubokém lese do odlehlého údolí, kde nebylo slyšeti než šum stromů, zpěv ptactva, stanul a dumal o klidu a blahu, jehož požívají zbožní poustevníci, kteří dali výhost světu a v ústraní Bohu slouží. Za takových okamžiků pociťoval mladý rozmařilec Romuald vnuknutí Ducha Božího a činil dobrá předsevzetí, avšak za nedlouho vrhal se znova

do víru pustého rozkošnictví. Tak potácel se mezi Bohem a světem, až světu vyrvala ho strašná událost.

Otec Romualdův Sergius, muž to náruživý a prchlivý, pohádal se pro kus pozemku se svým příbuzným a vyzval ho na souboj, jehož svědkem musil býti Romuald. V souboji tom zabil Sergius svého soka. Činem tím byl Romuald do hlubin duše své dojat. Od té doby nedalo mu svědomí pokoje, vytýkajíc mu, že je spoluvinníkem. Vstoupil do kláštera, kde činil pokání.

Ekert.

HŘÍCH ČINÍ NEŠŤASTNÝM

Páteční strávníci slečny Marty v pozdní hodině večerní s hlubokými úklonami opouštěli vkusně upravenou jídelnu, kde jim příznivkyně jejich na počest svých jmenin připravila chutnou večeři. S upřímným díkučiněním odcházelo pět mladých lidí, které podporovala slečna Marta. „Tak už jsme opět sami, Otouši“ pravila k příbuznému svému — „opět jeden rok.“ „A lituješ toho roku, který jsi prožila v konání dobra, ty hodná, velmi hodná tetičko.“ „Jen mne chval, kdybys věděl, jak velikou hříšnicí jsem. Tímto nožikem, který jsi již často ode mne chtěl, zabila jsem svou sestru Emu.“

„Ty, že jsi zabila svou sestru, ty, která ani kuřeti neublížíš?“

„A přece tomu tak. Jak ti známo, měl otec můj lékárnou. Když mně bylo 19 let a sestře mé sedmnáct, vzal sobě otec na pomoc magistra. Otec zval jej k stolu občas. Když po obědě nabídl mu doutník, vyňal tento krásný nožík. Všichni jsme nožík obdivovali, on pak řekl, že jej má od matky, která když, mu jej dávala, přikazovala mu, by nedával jej nikomu leč své vyvolené.“

Brzy viděla jsem nůž v ruce své sestry. Chtěla jsem se pomstít. Brzy potom oznámeno, že chytlo v lékárně. Nestálo to za řeč, ale zmatku toho užila jsem k pomstě. Vzala jsem chléb namočila v octě a položila nožík na chléb.

Nožík zrezavěl — sestra neopatrně jej čistíc se uřízla, dostala otravu krve a skonala. Ženich její se zbláznil — já pak za pokání stanovila jsem si zůstatí

svobodnou a jmění hojného užívati k podpoře chudých studentů. Než zdaž stačí to vše k zahlazení viny mé!“

Darmo ubezpečoval Otouš, že vina již smazána, horké slzy smáčely tváře slečny Marty.

Milosrdný Samaritán.

U N I K A T I Z L Ý M P Ř Í L E Ž I T O S T E M

O smrti Olegově, knížete ruského, vypravuje se tato pověst: Věštec jeden radil mu, by nejezdil již na svém zamilovaném koni, an by tím do neštěstí upadnouti mohl. Oleg zamyslí se nad proroctvím a kázal hned koně, na němž od dávna nejraději jezdil, odvésti a dobře v jeho odpočinku doživotním krmiti. Po pěti letech jednou seděl mezi přáteli, a tu si vespolek vypravovali mnohá zažitá dobrodružství. Oleg vzpomněl si také na svého starého osudného koně i ptal se sluhů, zda je ještě tak svižný a ohnivý. Oni mu oznámili, že pošel. Oleg přál si jeho kosti viděti. I zavedli ho k místu. Tu postaviv Oleg nohu na lebku pravil: „Zde tedy spíš, můj kamaráde, kdežto já posud jsem živ. A tebe jsem se měl báti, ty's smrtí mně hrozil, ano tato kost měla mne usmrtiti.“

Vtom z lebky vylezl had, uštknul Olega, jenž brzy následkem toho zemřel.

Obrazy z dějin ruských.

DOBŘE NÁKLONNOSTI PODPOROVATI

„Jamese Watte, neviděla jsem jaktěživa tak lenivého hochu, jako jsi ty,“ pravila jeho babička. „Jdi přece, vezmi si do ruky knihu a zaměstnávej se něčím užitečným. Za celou poslední půlhodinu jsi nepromluvil ani slůvka. Víš-li pak, co jsi vlastně dělal? Zvedal jsi pokličku samovaru a opět ji zavíral, držel jsi střídavě šálek a lžičku v páře, hrál jsi sobě sbíráním a zkoušením malých kapek, které se tvořily na povrchu porcelánu a stříbra. Nestydíš se, mrhati čas tak ohavným způsobem?“ Svět dozajista získal mnoho z nezdaru této staré dámy, napominající Jamesa, pozdějšího vynálezce parního stroje, jak by mohl užítí lépe svého času.

*

Bedřich Veliký byl častokráte kárán a trestán za to, že nesdílel s otcem svým lásku k vojenství, nýbrž že se výhradně zabýval uměním a písemnictvím. A tento jinoch otcem nazývaný darmošlapem a lenochem, protože miloval umění a hudbu, učinil Prusko mocným státem.

*

Chlapec Isák Newton dával přednost budování malých strojů a čtení knih před svými povinnostmi jako pasáček. Jeho ovečky se při tom zabíhaly, jeho kravičky se pásly na poli sousedově a matku zklamalo její nejmilejší přání, viděti syna svého farmářem.

*

Rodiče Michel Angelovi prctivili se jeho zálibě v umění a trestali malého Michala, když počmáral nábytek a stěny pokoje kresbami, ale to mu nezabránilo, aby si nezískal stavbou velechrámu sv. Petra, vytesáním sochy Mojžíšovy a malbou Sixtinské kaple nesmrtelnosti.

*

Lékař Händel si přál mít ze svého syna právníka a všemožně se snažil jeho náklonnost k hudbě tlumiti, ale chlapec se učil hudbě tajně. Když navštívil lékař svého bratra, který byl ve službách vévody Weissenfeldského, vzal s sebou svého syna. Ten vkradl se do kaple a hrál. Vévoda podivil se zvláštnímu slohu a dobré melodii, ale špatné hře. Ujal se hráče tak, že otec přivolil, aby směl pěstovati hudbu.

Přes překážky k cíli.

Z V Y K

Když misionáři P. Chausse (Šos) a Holby navštívili krále Maliku ve Vomangi v Africe, obdrželi od něho koně. Na nich dostavili se k vojenské přehlídce. A tu, když asi 3000 mužů okolo nich přešlo a zadní voj byl ještě daleko, začali jejich koni, takovým pochodem zvyklí, býti nepokojnými a nežli se nadáli, octli se uprostřed vojska a táhli s ostatními za zvuků vojenské hudby ven do širého pole. Všecko úsilí misionářů koně udržeti bylo nadarmo. Tak jeli dobré tři čtvrti hodiny s armádou a podařilo se jim teprve tehdy koně obrátiti, když král se svým komonstvem do města se vracel a hudba vojenská hráti přestala. Vojsko táhlo dále do osady tři dni vzdálené.

Echo z Afriky.

Z L Ý N Á V Y K

Když František meškal ještě v Thononě, přišli k němu dva řeholníci z opatství Sikstského. Opatství to leželo uprostřed hornaté krajiny zvané Fósini. Bylo založeno okolo devátého století. Po několik století vedli řeholníci život nad míru přísný a zbožný, nyní ale byli ku pohoršení, na co si stěžovali onino dva bratří klášterní, kteří přišli k sv. Františku.

Sv. František zašel do kláštera, a svým příkladem přivedl mnichy ku pokání. Ale po jeho odchodu povstali někteří a jali se reptati proti sv. biskupu, tvrdíce, že jsou povinni poslouchati jen toho, koho si za představeného vyvolili. Sv. František se k nim vrátil, ale ničeho s nimi nepořídil; proto rozdělil je do různých klášterů a do kláštera uvedl jiné mnichy, kteří v bohumilém životě prospívali.

Sv. Frant. Sat. — D. sv. C. M.

P A M A T O V A T I N A S M R T

Sv. Jan Almužník (VII. st), patriarcha alexandrijský, pamatoval po celý život na smrt a připravoval se k ní. Sotva do Alexandrie zavítal, dal si zříditi v hlavním chrámě hrobku tak, aby prozatím zůstala nedokončena. Kdykoli pak o velkých svátcích v biskupském oděvu k oltáři šel, měl jáhen nařízeno volati k němu: „Hrobka tvá není hotova. Rozkaž ji dokončiti, neb nevíš, kdy přijde poslední hodina tvá!“

Ekert.

N E B Á L S E S M R T I

Sv. Petr Veronský (13 st.) věděl o úkladech kacířů proti sobě. I pravil na kázání: „Vím, že kacíři vysadili na hlavu mou velikou sumu peněz, a že najali na mne úkladné vrahy. Nuže, ať tedy zvědí, že nemohou mně více prospěti, než, když mně příležitost poskytnou, bych život svůj pro Krista obětoval.“

A tu, když v sobotu před nedělí provodní se vracel z Kóma do Milána, číhali na něho dva vrahové. Jeden ťal jej sekerou do hlavy, druhý probodl jej dýkou.
† 6. dubna 1252.

Ekert.

STRACH PŘED SMRTÍ

Král francouzský Ludvík XI. raněn byl mrtvicí. Když poněkud se zotavil, zmocnila se ho veliká bázeň před smrtí. Zdraví jeho se nelepšilo ani úsilím nejslavnějších lékařů. Tu vzal král útočistě k náboženství. Dal za uzdravení svoje konati veřejné modlitby a průvody a nahromadil v ložnici své množství svatých ostatků. Avšak nemoci jeho neubývalo. V této úzkosti dověděl se král od neapolského kupce o divotvorném Františkovi z Paole. I vyslal ku králi neapolskému posly, jimiž dal Františkovi slíbiti hojně peněz na rozšíření řádu jeho ve Francii, navštíví-li ho, aby modlitbou vyprosil mu od Boha zdraví. Ale František nedal se k tomu pohnouti ani přímluvou krále neapolského. Tu obrátil se Ludvík XI. ku papeži Sixtu IV., který rozkázal, aby jel k nemocnému králi. Král Ludvík XI. rozkázal, aby František všude uvítán byl slávou, jaká se prokazuje kardinálům. Král přebýval ve svém zámku Plessis les Tours opodál města Toursu, odkud vyslal světci daleko naprotí svého syna prince Karla. Zočiv král Františka, poklekl před ním třikráte, objal ho a prosil, by mu vyprosil na Bohu zdraví. Světec napomínal ho, by odevzdal se do vůle boží a pamatoval, že život každého člověka má své meze. Ludvík slzel. Po mnohých rozmluvách docílil toho František, že král odevzdal se do vůle boží a zemřel v náručí sv. Františka křesťanskou smrtí 31. srpna 1483.

Ekert.

Z B O Ž N Á S M R T

Bylo 14. srpna 1568 v Římě. Jest pozdě večer. V tiché světnici jednoho domu leží na smrt nemocen jinoch krásné, bledé tváře. Tiše leží. Nikoho u něho není. Tu najednou vstává s lůžka, s námahou dovleče se ke stolu, usedá a dává se do psaní. Co jen píše a komu? Píše list dětinné něžnosti Panně Marii. Přemilá matičko má? Viš, že od dětinství jsem byl tvým. Miluji tě vroucně a jest mi těžko, že tak dlouho jsem od tebe odloučen. Hle, nastává svátek tvého nanebevzetí. Ó jak rád slavil bych jej již v nebi! O dej mi zemřítí a vezmi mne již na tuto slavnost do nebe.“ Nemocný hoch zapečetil list a položil jej na malý oltář s obrazem bohorodičky, jenž byl ve světnici. Přešla noc a nastalo ráno svátku nanebevzetí Panny Marie. Nemocný má silnou horečku, ale s radostnou tváří drží v horkých rukou křížek, růženec a obrázek Panny Marie. Přichází kněz, aby zaopatřil jej svátostmi umírajících. Nemocný jinoch žádá, by položili jej na zem a s dojemnou pokorou, radostí a vroucností přijímá Tělo Páně. Brzy potom umírá se sladkými jmény na rtech. Kdo to byl, jenž tak líbezně skončil? Byl to mladý, ale veliký ctitel mariánský, sv. Stanislav Kostka.

Štěp — sv. St. Kostka.

*

Kněz Boursul po 40 let pracoval na vinici Páně ve městě francouzském Rennes. Život jeho byl zrcadlem křesťanských ctností, a nemocný sluha Boží přál sobě toliko, aby mu Bůh dal zemřítí, až bude v úřadě svém

zaměstnán. Výtečný tento kněz měl r. 1774 postní kázání, načež mnoho zpovídal. V pondělí velikonoční v 5 hodin ráno odsloužil mši sv. a pak až do poledne zpovídal. Odpoledne ve 3 hodiny kázal o slávě a blahoslavenství svatých Božích v nebi. Řeč mu plynula ze srdce. Posléze zvolal: „Nikdy na zemi nebude dáno slabému zraku lidskému snést lesk velebnosti a slávy Boží, teprve v nebi viděti budeme Boha tváří v tvář.“ To pověděv naklonil hlavu, kolena mu klesla, oči zůstaly upřeny k nebesům a duše odletla do věčnosti. Lid volal: „Světce umřel. O nebi mluvil, do nebe se odebral!“

*

V ústavě malomocných v Kokoritě na ostrově Trinidad zemřela 1873 sestra Maria Henrietta, která sama své generální představené podala zprávu o své nastávající smrti takto:

„Nás milý Spasitel popřál mi útěchy, že se s Vami sama písemně mohu rozloučiti. Ó, jak vděčna jsem mu za to. Bude s Vámi sděleno, jak mnoho milostí, jak mnoho utrpení, jak mnoho štěstí mně prokázal ode čtvrtka. A dnes možná, nejdéle zítra, mám za to, že přijde hodina odchodu. Ó, milá matko, jak jsem šťastna. Nedávno jsem byla ještě zkormoucená a malomyslná, obávajíc se, že dlouho budu churavěti, ale podívám-li se nyní na své oteklé nohy, praví mi tyto, že brzy odejdu, a tato myšlenka mne zase upokojila. Vyřídím ode všech svých spolusester pozdravení družkám, jež dlí již v nebi; modlete se jenom za mne, bych tam brzy přípuštěna byla. S Bohem, milá matko, radujte se ze štěstí své dcery, která od nebeského ženicha vyvolena a odvolána byla.“

TRESTY ČASNÉ ZA HŘÍCHY

Jedna z nejpodivuhodnějších žen, o jakých dějiny nám vypravují, byla císařovna cařihradská Pulcheria, žijící v první polovici pátého století. Ačkoliv narodila se a žila v ovzduší prosáklém až na dno rozkošnictvím, přepychem, lstí a úklady, zůstala jako anděl nevinná a prostá. Hned v mládí zašlibila se Bohu panenstvím. V osmnáctém roku stala se císařovnou jménem nezletilého bratra. Byla duchaplná, rázná, podnikavá, při tom však pokorná, zbožná, neúnavně pracovitá, žijíc prostě a přísně.

Když Theodosius, jehož vzorně vychovávala, dorostl, vyhledla mu choť v učené a krásné a dobré dívce Athenais, které dala na křtu, onať byla dosud pohankou, jméno Eudoxia. Potom odevzdala mu vládu. Avšak Theodosius byl málo schopný k vládě, i podporovala jej Pulcheria věrně a nezištně.

Eudoxia, kterou Pulcheria z nízkosti pozdvihla na trůn, špatně se za dobrodiní odměnila. Dvornímu pleticháři, který při slabosti císařově chtěl vládnouti, jemuž však Pulcheria překážela, podařilo se vzbuditi v Eudoxii žárlivost, takže s ním spojila na odstranění sestry císařovy. Pulcheria podlehla úkladům. Odstěhovala se na svůj statek, kde v tichosti žila, od dávajíc se modlitbě a dobrým skutkům. Ani stín hněvu nekalil čistý klid její duše. Ale Bůh zatím připravoval trest. Dopustil, aby Eudoxie podobnými úklady postižena byla od dvořenínů, jakými sama se prohřešila. Aby ji zmařili, a tak nad císařem plné moci dosáhli, vzbudili jeho žárlivost, domnívajíce se, že ji zapudí. Ale císař vymstil se muži, jenž mu v domnělé

nevěře byl jako vinník naznačen, a dal jej bez soudu a rozsudku stíti. Byl to jeho soudruh z mládí, muž na výsost vzdělaný a šlechetný. Tento čin vzbudil v Cařihradě úžas. Eudoxia poznala v něm trest boží. Želala křivdy, a vyžádavši si, by dobrovolně směla odejít do vyhnanství, odstěhovala se do Jerusalema a žila tam v kajícnosti až do své smrti.

Ale ani dvorští pleticháři neměli z úkladu zisku, který očekávali. Theodosius uznal také svou vinu a zavolal Pulcherii zpět do Cařihradu. A když císař brzy potom spadnuv s koně zemřel, prohlásil lid Pulcherii za císařovnu, nedav se úklady zbohatlého pleticháře másti. Pulcheria ujala se ráznou rukou vlády, všecky nástrahy jeho zmařila, a vládla dlouho k radosti a štěstí celého národa. Církev ctí ji za svatou.

Fr. Žák — O Bohu a jeho vlastnostech.

V Z P O M Í N K A N A U T R P E N Í P Á N Ě P Ů S O B Í N Á P R A V U M R A V N Í

Jeden z nejslovutnějších mužů XVI. století byl v Madridě Petr Faber. Jednoho dne přišel k tomuto muži jakýsi šlechtic s prosbou, by ho naučil rozjímati. Faber udal mu tento předmět rozjímání: „Kristus, můj Pán, v největší chudobě — a já v bohatství; Kristus v hladu a žízni — a já při plném stole; Kristus v nahotě — a já v drahém, skvostném šatu; Kristus v bolesti a trápení — já v sladkých radostech.“

Několik dní potom byl pozván šlechtic k vznešené hostině. A tu napadla mu slova Fabrova: „Kristus a já?“ tak živě, že nemoha se zdržeti pláče, musil odejít.

Hle, to je hořkost spasitelná, kterou z utrpení Páně máme čerpati.

Fr. Žák.

B Ů H T O V I D Í .

Ze života slavného dánského básníka a pohádkáře Andersena vypravuje se tento pěkný příběh: Když bylo Janu Kristianu Andersenovi šest let, chodil v čas žní ve svém rodišti Odense na ostrově Fyenu spolu s jinými dětmi na pole klasu sbírat. Jednou, když vyšel opět na pole, objevil se z nenadání surový čeledín, jenž bičem hnál polekané děti před sebou. Všechny mu šťastně unikly, jenom Jeníček Andersenův, nemoha ve svých dřevácích dosti rychle utíkat, nemohl mu utéci. Avšak místo, by jevil strach nebo prosil, hleděl klučina svému pronásledovateli klidně do očí, a když ho pacholek šlehati chtěl, zvolal: „Jak mne můžeš bít, vždyť se Pán Bůh na tebe dívá.“ Tato slova působila na čeledína tak, že místo rány dal neohroženému chlapci darem drobný peníz, který měl u sebe.

P A M A T U J N A S O U D

Na svých cestách přišel car Mikuláš provázen jediným pobočníkem do jisté vesnice. Bylo deset hodin, když v neděli počínají třetí a velké služby boží. Vstoupil do kostela a že viděl státi kněze v církevním rouše, prosil jej, aby se pomodlil za dva cestující. Přání jeho však nebylo vyhověno. Kněz odvětil, že musí čekati na statkáře, a před tím že nesmí ničeho konati. Car umínil si tedy počkati. Kostel byl naplněn, hodina po hodině mýjela, i dávno již uplynul čas pro služby boží v Rusku předepsaný, ale statkář nepřicházel. Lid čekal trpělivě dávaje tím na jevo, že je zvyklý na takové čekání. Konečně po dvou hodinách vstoupil šlechtic do kostela. Za ním neseno křeslo, na němž mezi službami božími seděl. Sezení v ruských kostelích jest však dovoleno pouze churavým, chromým a starcům. Když bylo po službách božích, vstoupil císař před statkáře a pravil hřmotně: „Znáš mne?“ Jak bleskem omráčen sklesl pán s křesla a jekotal: „Majestátnosti! netušil jsem.“ „Aj!“ zvolal Mikuláš, „před panovníkem se chvěješ, ale ne před Bohem! Zde dáš tak dlouho čekati lid na službu boží! Dávám ti rok na polepšenou v Sibiři.“ To řka obrátil se a jel dále. Brzy objevil se vládní komisař, který vypovězence odvedl.

Obrazy z dějin ruských.

V Z P O M Í N K A N A V Ě Č N Ě Z A V R Ž E N Í Z P Ů S O B I L A O B R Á C E N Í

Jednoho dne požádán byl sv. Klement Dvořák, aby navštívil člověka umírajícího, kterýž se nechtěl dáti zaopatřiti. Sotva nemocný spatřil Dvořáka, jal se rouhati. Světec pravil k němu: „Každý, kdož na cestu se vydává, hledí potravou se zaopatřiti — a vy, maje tak dalekou cestu nastoupiti, odmítáte prostředků k šťastnému odchodu potřebných, to jsou sv. svátosti. Buďtež moudrým a nečiňte toho.“ Nemocný nepřestal však Klementa tupiti. I ustoupil tento stranou a díval se na nemocného. Tento rozkřikl se: „Co zde chcete! Odejděte a nechte mne na pokoji.“ „Nikoliv,“ odpověděl světec, „nyní neodejdu již, neb se blíží váš konec a já uzřím, jak umírá zatracenec.“ To pomohlo. Nemocný zkroušeně se vyznal.

Sv. Klement M. Hofbauer — D. sv. C. M.

S O U D P O S L E D N Í

Profesor Durdík, vykládáje Kantova slova o mravním zákoně, slova plná obdivu nad zjevem, jak duše lidstva i duše jednotlivce mocí neúprosnou absolutní káže: „Dobré máš činiti, zlého se vystříhati!“ dal se jimi uchvátiti k řeči, která nadšením, výmluvností a krásou myšlenek uchvátila posluchače. Po přednášce řekl mu kněz, jeden z jeho posluchačů: „Pane profesore, krásně jste mluvil; přál bych si, aby celá česká veřejnost vás slyšela.“ Skromný filosof se usmál pravě: „Ne má řeč, ale věc jest velkolepá, zákon boží v srdcích lidstva, kterým Bůh ovládá život jednotlivce, rodin, národů, zemí, světa. Není to úchvatné? Na katedře jsem tohle ovšem neřekl, ale vy jste zajisté vy-cítili, že nejsem Kantovec, že, *kde je zákon, uznávám též zákonodárce.*“

Kněz řekl: Znam ještě větší a podivuhodnější věc.“ „Kterou?“ ptal se profesor. „Divadlo posledního soudu, které před veškerenstvím odkryje, jak tento zákon mravní působil, jakého nalézal ohlasu a odporu, jaké zvířel boje, vítězství a porážky.“ Profesor odvětil: „Nebudu se pouštěti do bohovědy, jsem filosof, ale vyznávám, že myšlenka posledního soudu je grandiosní, velkolepě myšlené ukončení dějů světových, veřejný účet z mravního zákona, podaný od Boha i od lidí.“

Fr. Žák: O Bohu a jeho vlastnostech.

Z T R Á T A B L A H A

Filip II., král španělský, byv jednou mši sv. přítomen, viděl dva dvořaníny, ani po celou mši sv. spolu rozmlouvali. Když vycházeli z kaple, pravil k nim král: „Tak slyšíte mši svatou? Ať se nikdy na mém dvoře neukážete.“ Tato slova zarmoutila je tak velice, že jeden z nich dva dni potom zemřel, druhý se zbláznil.

BÍDNÝ JETEN, KDO UMÍRÁ
A NEMŮŽE SE DOBRÝM
SKUTKEM VYKÁZATI

Král Peršanů Chosroas Nuširvous otázal se při jednom shromáždění, který asi jest nejvyšší stupeň lidské bídy. Přítomní řeční, indiční a perští filosofové a učenci o tom pronášeli úsudky. Největší pochvaly doznal ten, jenž pravil, že velmi vysoké, při tom však mdlé a churavé stáří při veliké chudobě, největší je stupeň lidské bídy.

Potom otázal se král též vychovatele svého syna Hormuza, jménem Buzurge-Mihir (křesťana). „Pane,“ odpověděl Buzurge-Mihir, „dle mého přesvědčení jest ze všech lidí ten nejbídnější a nejnešťastnější, jenž, octnuv se na konci svého zemského putování, není sobě vědom ani jediného šlechetného činu, jenž by mu byl k upokojení.“

FILOSOFIE NEUSPOKOJUJE

Sv. Justin narodil se ve Flavii Neapolské v Samaří, které město druhy nazývalo se Sichem, asi r. 100 z pohanské rodiny řecké. Prostudoval všechny soustavy filosofické, ale nenašel v žádné uspokojení. Od křesťanského starce poznal křesťanství. Odešel až do Říma, kde zřídil mudrckou školu a učil v ní křesťanské pravdě. Na obhájení křesťanů napsal dvě Obrany. První podal císaři Antonínů Piovi, který následkem četby Obrany zakázal pronásledovati křesťany. Druhounapsal Marku Aureliovi (161-180), který však nepřestal křesťanů pronásledovati, ba dal sv. Justina stíti.

Ekert.

V Z O R N Ě K O N Á N Í P O V I N N O S T Í

Když bl. de la Salle doslechl, že ředitel bratří v Remeši pozbyl lásky svých poddaných, opustil Paříž a vydal se pěšky do Remeše. Když tam přibyl, rozstoukal se a ztrávil několik dní na loži. Jakmile nemoc polevila, obětoval se všecek svému tovaryšstvu. Jeho přítomnost, jeho napomínání vzkřísily ducha svornosti, horlivosti a poslušenství. Protože přípravná noviciátu byla v nebezpečí, přeložil ji do Paříže, by sám bdíti mohl nad mladými rostlinkami, které tam pěstěny byly. Když nastupoval zpáteční cestu z Remeše, byl ještě velmi sláb a trpěl. Však proto přece umínil si cestovati pěšky. By dříve došel, opustil silnici a spěchal hlinitými poli a pěšinami, jež právě předcházejícím deštěm byly rozmokly. Tu často uvázl a jen s největší námahou pokračoval. Podešve jeho střevíců odpadly a musil jíti bos, až přišel do vsi, kde mohl koupiti střevíce. Ale to byly střevíce. Byly to těžké selské boty s trojím tlustým podešvem a 50 hrubými cvoky. Působily ctihodnému pocestnému velké útrapy, ale proto přece je podržel, až přišel do Paříže, kde mu bratří vnutili jiné. Byli dychtívi poznati váhu oněch bot, vážily pět liber. K de la Sallovu vysílení přišla ještě nemoc, která jej hrozně trýznila. Nemoc v krátkosti rozmohla se tak, že se bratří opravdu obávali o jeho život. S nezlomnou trpělivostí a velikou pokorou snášel všecky bolesti, až jej vyléčil slavný lékař Helvetius.

Život bl. de la Salle — Hlasy kat. tisku.

V Ě R N O S T V K O N Á N Í P O V I N N O S T Í

Karel IV. odevzdal jednomu rozumnému řeholníkovi, knězi Dětřichovi, velmi důležitý úřad, k němuž ho donutiti musil. Za krátký čas mnich znamenitě vpravil se ve svůj úřad a dobře ho spravoval. Věc ta dopálila nejednoho dvořenína, a ze závisti vymohli na císaři, že velel mnichovi v několika dnech počít z úřadu svého složiti. Mnich však nižádné lhůty nepřijal, ale směle pravil: „Nač čekati na zítřek? Dnes hotov jsem a to hned účet skládati.“

K A M V E D E P O P O U Š T Ě N Í Ú Z D Y V Á Š N Í M

Kambyses, král perský, dobyv Egypta, dal se do Aethiopie. Ale tam mořil je hlad a žízeň a větry je zasypávaly drobrým pískem a ještě na ně vypadali nepřátelé. Na zpátečním pochodě z hladu poráželi soumary, žvýkali trávu, až pak i každých deset mužů losovalo, a na koho padl los, byl zabit a sněžen. S takovou se vrátil Kambyses do Memfidy, kde právě lidé plesali, že se opět našel nový Apis. V neštěstí a vzteku Kambyses dal do lidu sekati, kněze mrskati a s úšklebkem vrazil Apisovi dýku do břicha. Nespokojeností a pítím tak se mu hlava zmátla, že počal zuřiti. Dvanáct urozených Peršanů dal pro nic za nic až po krk zahrabati do země. Když se kdysi tázal svého miláčka Preaaspa, mají-li Peršané co proti němu, a ten mu řekl, že mu zazlívají, že mnoho pije, zastřelil mu na dvoře syna, by prý ukázal, že má dobré oko, třeba byl napitý. I bratra svého Smerdia dal tajně zavraždit, poněvadž se Peršané již obraceli k němu.

Hlavinka, Dějiny světa v obrazech.

V R T K A V Ě Š T Ě S T Í

Marius, kdysi oslavovaný vojevůdce římský, byl prohlášen psancem. Byl polapen a uvězněn v městě Minturnách. Starší města poslali naň do žaláře cimberského otroka, by ho mečem stal. Když tam vkročil, zdvihl se Marius na slámě a pohleděv naň strašlivým okem zahučel: „Člověče, Maria chceš zabít?“ Otrok utekl strachem. Pak rozpomněvše se jeho zásluh nechali Maria prchnouti. Dostal se na Sicilii a odtud do Afriky. Z rozkazu praetora všude se po něm slídilo. Když několik pochopů našlo jej na zříceninách města Karthaga a poručili mu, by jako psanec odešel z území římského, pravil jim: „Řekněte praetorovi, že jste viděli Maria na zříceninách Karthaga.“ Staroslavné město v sutinách a starý konsulár v bídě, „zakladatel Říma“ psancem — opravdu dva velkolepé příklady vrtkavého štěstí.

Hlavinka, Dějiny světa v obrazech.

P O V O L Á N Í

Sv. Jan z kříže byl syn chudého tkalce Gonzalesa Yepeza. Narodil se 1542 v městečku Fontiveru opodál Avily ve Staré Kastilii ve Španělich. Když mu záhy zemřel otec, odstěhovala se ovdovělá matka s třemi nedospělými sirotky svými do Mediny dal Campo, kde snáze bylo se jí uživiti. Když bylo Janovi pět let, dala ho matka na učení do vychovávacího ústavu městského. Tu byl mladý žák ostatním hochům za příklad mravnosti, zbožnosti, pilnosti a zdvořilosti. Rád by byl studoval, že pak chudobná matka nemohla na něj platiti, dal se v třináctém roce věku svého na řemeslo. Ale všechny pokusy, aby přivykl práci řemeslné, selhaly mu. Byl nejprve u koláře, potom u krejčího, řezbáře a malíře a všude shledáno, že nemá k řemeslu ani schopnosti ani chuti. Tu všiml si ho správce městské nemocnice a poznav jeho neobyčejnou zbožnost a lásku k Marii Panně, přijal jej za opatrovníka nemocných. Později stal se Jan výtečným knězem.

Ekert.

VYUŽITÍ VHODNÉ CHVÍLE

„Byl to již můj osud,“ tak vyprávěl kterýs kapitán, „že jsem přišel v dohled nešťastné lodi „Central America“. Noc se blížila a moře bylo rozbouřeno, když volal jsem na ni, která byla již takřka vrakem, zda nepotřebuje pomoci.

„Potápíme se takřka,“ volal kapitán Herndon.

„Chcete vyloditi svoje cestující na naši loď?“

„Nezůstanete blízko nás až do rána?“ odvětil Herndon.

„Pokusím se o to, ale myslím, že by lépe bylo, převésti vaše cestující ihned!“

„Zůstaňte jenom na blízku,“ volal opět kapitán Herndon.

Činil jsem, co jsem mohl, abych se udržel blízko lodi, ale v noci se rozpoutala bouře plnou silou tak, že jsem nemohl setrvati na místě. Neuzřel jsem nešťastné oné lodi nikdy již. Za půldruhé hodiny potom, co volal kapitán: „Zůstaňte jenom na blízku,“ potopila se. Kapitán, námořníci a skorem všichni cestující našli svůj hrob v moři.“

Pozdě seznal kapitán Herndon cenu zameškané příležitosti, teprve tenkrát, když nebylo možno chopiti se jí. Co platny jsou pak trpké výčitky svědomí, když přichází poslední okamžik člověka?

Přes překážky k cíli.

NEDOSTATEK DOCHVILNOSTI

Joe Stoker, zadní brzdař vlaku, byl velmi oblíben u všech úředníků dráhy. Také cestující měli ho rádi, poněvadž se snažil býti vždy pozorným a zdvořilým, odpovídaje na veškeré jejich otázky. Ale neznal plného dosahu své odpovědnosti. Bral vše na lehkou váhu, občas vypil sklenku přes míru, a když mu bylo domlouváno, odpovídal usmívaje se tak upřímně a dobrosrdečně, že se jeho známí musili domnívati, že obava jejich je bezpodstatná.

Jednou večer byla veliká vánice a jeho vlak měl zpoždění. Joe huboval nepříjemnosti z toho vzrostlé a statně popíjel. Brzo mu bylo dobře, ale strojvůdce a průvodčí vlaku byli plni obav.

Mezi dvěma stanicemi zastavil náhle vlak následkem poruchy stroje a v několika minutách měl po těchže kolejích přijetí rychlovlak. Průvodčí vlaku pospíšil k poslednímu vozu a nařídil brzdiči, by pospíšil naproti rychlíku s červenou svítilnou.

„Není na spěch!“ usmíval se Joe. „Počkejte, až si vezmu kožich.“

„Neotálejte ari okamžik,“ řekl průvodčí, „rychlík tu bude za okamžik.“

„Dobrá, dobrá,“ mínil Joe, a průvodčí pospíchal ke stroji. Ale brzdič nešel hned. Nejdříve si zvolna oblékl kabát, pak si ještě přihnul z láhve, aby zahnal zimu. Potom vzal pohodlně červenou svítilnu a pohvizduje si, loudavě kráčel podél kolejnic. Nedošel ani deset kroků, když zaslechl suptění blížícího se vlaku, pak ovšem utíkal k zatačce, ale bylo pozdě. V jediné minutě narazil rychlík na osobní vlak a roz-

drtil vozy. Zoufalé volání o pomoc, stenání umírajících se mísilo se sykotem unikající páry.

Později, když hledán byl Joe, našli jej v kolně. Mával svítilnou před domnělým rychlovlakem a volal: „Ó, kdybych jen byl býval.“

Přes překážky k cíli.

O B S A H

Nábožensko-mravní charakter

Pravé štěstí	5
Chvála ctnosti	6
Ctnost blaží	7
Moudrost	8
Touha po životě bohumilém	9
Pochlebenství škodí	10
Nevěř lichotníku	11
Važ si času	12
Práce pro vědu a oběti	13
Věrnost k Bohu	15
Vytrvalost	16
Srdnatost	21
Sebezápor	22
Přičiňovati se	23
Dokonalá hned v mládí	24
Náboženská obětavost	25
Bůh nade vše	26
Vše počínej s Bohem	27
Ochrana boží	28
Památka ozdobování příbytku ratolestmi	32
Bůh žehná spravedlivému	35
Ohlas rajských radostí	37
Pomoc boží	38
Smrt světice	39
Chování světice	40
Hříšník cítí se nevolným, vida světce	41
Dobrý příklad mocně působí	42

Není dobře s dobrým skutkem odkládati	49
Snaha po svatosti	50
Touha po službě boží	51
Cena duše	53
Hřích nenasytí duši člověka	55
Hřích činí nešťastným	57
Unikati zlým příležitostem	59
Dobré náklonnosti podporovati	60
Zvyk	62
Zlý návyk	63
Pamatovati na smrt	64
Nebál se smrti	65
Strach před smrtí	66
Zbožná smrt	67
Tresty časné za hříchy	69
Vzpomínka na utrpení Páně působí nápravu mravní	71
Bůh to vidí	72
Pamatuj na soud	73
Vzpomínka na věčné zavržení	74
Soud poslední	75
Ztráta blaha	76
Bídným je ten, kdo umírá a nemůže se dobrým skutkem vykáhati	77
Filosofie neuspokojuje	78
Vzorné konání povinností	79
Věčnost v konání povinností	80
Kam vede popouštění úzdy vášním	81
Vrtkavé štěstí	82
Povolání	83
Využití vhodné chvíle	84
Nedostatek dochvilnosti	85

